Jaarstukken 2017
GGD Hollands Noorden

Programmaverantwoording Jaarrekening

GGD Hollands Noorden
Bezoekadres: Hertog Aalbrechtweg 22, 1823 DL Alkmaar
Postadres: Postbus 9276, 1800 GG Alkmaar
www.ggdhollandsnoorden.nl

Versie 20180321

Inhoudsopgave Blz.

	Voorwoord	**3**
1	**Programmaverantwoording**	**4**
1.1	Beleidsverantwoording	4
1.1.2	Programma Jeugd	5
1.1.3	Programma Infectieziektebestrijding	9
1.1.4	Programma Kwetsbare Burger	13
1.1.5	Programma Onderzoek, Beleid & Preventie	19
1.1.6	Algemene Dekkingsmiddelen	25
1.2	**Paragrafen**	**28**
1.2.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	28
1.2.2	Financiering	30
1.2.3	Bedrijfsvoering	32
1.2.4	Onderhoud kapitaalgoederen	33
1.2.5	Verbonden partijen	33
1.2.5	Rechtmatigheid	34
2	**Jaarrekening**	**35**
2.1	Overzicht van lasten en baten en toelichting	35
2.2	Balans per 31 december 2017 en toelichting	37
2.3	Toelichtingen	43
2.3.1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	43
2.3.2	Wet normering topinkomens	44
3	**Overige gegevens**	**46**
3.1	Controleverklaring	46
3.2	Voorstel tot resultaatbestemming	49

Bijlage 1 – Lasten en baten totaal GGD HN **50**
Bijlage 2 – SiSa-bijlage bij de jaarrekening **51**

Voorwoord

Het jaar 2017 was mijn eerste jaar als directeur van GGD Hollands Noorden. Een jaar dat voor mij in het teken stond voor het kennismaken met alle belangrijke taken van onze GGD.

Zoals elk jaar bracht 2017 mooie successen uitdagingen. Het op orde brengen van formatie en financiën zorgde voor meer rust en stabiliteit. De weg naar zelfsturing is in 2017 doorgezet; met uitzondering van Veilig Thuis werken alle teams nu zonder manager. Het interne cursusbureau GGD Groeit verzorgde diverse trainingen om onze medewerkers te helpen in hun professionele en persoonlijke groei. In 2018 komt een concerncontroller onze GGD versterken. Om te voldoen aan de AVG (algemene verordening gegevensbescherming) krijgen we Functionaris Gegevensbescherming. Aan het eind van het jaar namen we afscheid van de adjunct-directeur Bedrijfsvoering. Dit betekent dat het directie-managementteam (DMT) in 2018 uit drie personen bestaat.

Binnen de Jeugdgezondheidszorg namen we klanttevredenheidsonderzoeken af. Hieruit bleek dat de cliënten van onze consultatiebureaus onze dienstverlening waarderen met een ruime 8. Samen met de GGD'en Twente en regio Utrecht is een nieuw te bouwen JGZ-dossier Europees aanbesteed. Eind 2017 is de bouw definitief gegund waardoor we in 2018 kunnen gaan werken aan dit instrument dat ons gaat helpen onze cliënten nog beter van dienst te zijn.

Het afgelopen jaar is het contact met de raden geïntensiveerd; we woonden raadsvergaderingen bij en maakten gebruik van het spreekrecht. Door de inzet van relatiebeheerders krijgen we de wensen van onze gemeenten nog beter in beeld.

Door toename van het aantal meldingen (van 2.087 in 2016 naar 2.459 in 2017) en nieuwe taken is voor Veilig Thuis extra financiering gevraagd om de wachtlijsten te kunnen wegwerken. Ook worden de landelijke richtlijnen verder doorontwikkeld.

Landelijk, regionaal en lokaal is veel aandacht geweest voor personen met verward gedrag. We hebben een aantal subsidies toegekend gekregen waardoor we, natuurlijk samen met onze ketenpartners, kunnen inzetten op het verminderen van de overlast en het ondersteunen van deze mensen.

Bijna al onze doelstellingen hebben we in 2017 behaald. Toch is het net niet gelukt binnen de begroting 2017 te blijven. De dynamiek van de buitenwereld en veranderende klantwensen hebben ook effect op de interne organisatie van onze GGD en haar medewerkers. Dit betekent dat ook hier tijd en aandacht voor dient te worden gemaakt. Dit blijft een uitdaging en punt van aandacht in een situatie van beperkte tijd en drukke reguliere werkzaamheden.

Alkmaar, maart 2018

Edward John Paulina
Directeur GGD Hollands Noorden

1 Programmaverantwoording

1.1 Beleidsverantwoording

GGD Hollands Noorden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord-Holland Noord.

Wij ***bewaken*** door gezondheidsrisico's en -onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden.

Wij ***beschermen*** tegen bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting.

Wij ***bevorderen*** individueel en collectief gezond gedrag en preventief beleid van de gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg.

Om de hoofddoelstelling te realiseren, voert GGD Hollands Noorden (GGD HN) een aantal taken uit. Deze taken zijn:

1. Ondersteuning van gemeenten bij de realisatie en uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid.
2. Uitvoeren van taken die wettelijk aan GGD HN zijn opgedragen, zoals infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, publieksvoorlichting en gezondheidsbevordering.
3. Uitvoeren van overige taken die door een of meer gemeenten aan GGD HN zijn opgedragen, zoals openbaar geestelijke gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning
4. Uitvoeren van Veilig Thuis.
5. Uitvoering van jeugdgezondheidszorg van -9 maanden tot 18 jaar.
6. Uitvoeren van taken voor derden, zoals politie en justitie en reizigers.

Deze taken vormen de leidraad voor de uitwerking in programma's.

Algemeen

Efficiënter/flexibeler maken

Op velerlei gebied is GGD HN actief om tot meer efficiëntie en flexibiliteit te komen. Verdere digitalisering en integratie van software zijn daarbij belangrijke hulpmiddelen. Met de overgang naar het basispakket JGZ wordt flexibiliteit een nieuwe impuls gegeven. De beoogde implementatie van nieuwe software voor het GGD-dossier is vertraagd. Met 2 andere GGD'en (regio Twente en regio Utrecht) wordt er nu op gekoerst om eind 2018 met nieuwe software te werken. De uitgangspunten zijn meer klantgestuurd, meer transparantie en afstemming/samenwerking.

Financiële resultaten

Het jaar 2017 is afgesloten met een totaaltekort van € 213.051, het tekort voor Veilig Thuis bedraagt € 5.754 en het tekort bij de GGD is € 207.297. Het tekort wordt in hoofdlijn veroorzaakt door een hoog langdurig ziekteverzuim en een lagere omzet op de inspecties kinderopvang. De reservepositie van € 26.553 is onvoldoende om dit tekort op te kunnen vangen. De GGD heeft de uitdaging om de negatieve reserve die ontstaat na bestemming van het resultaat op te lossen. Dit vraagt een kritische beoordeling van onze inkomsten en uitgaven in relatie tot het takenpakket van de GGD. In 2018 wordt hier nadere invulling aan gegeven.

1.1.2 Programma Jeugd

1. Inleiding

Het programma Jeugd richt zich op de volgende doelen:

- Het vroegtijdig signaleren, begeleiden, ondersteunen en monitoren van problemen bij het gezond en veilig opgroeien en ontwikkelen van kinderen en jeugdigen door middel van het Basispakket Jeugdgezondheidszorg.
- Het voorkomen en verminderen van de verspreiding van (infectie en) aangeboren ziekten door middel van screening van baby's van 2-5 dagen oud en uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma; het screenen van baby's tot 4 weken op aangeboren gehoorstoornissen door middel van de neonatale gehoorscreening.
- Het bevorderen van een gezonde ontwikkeling van kinderen en jeugdigen door middel van advisering, voorlichting, ondersteuning en begeleiding. Het afstemmen met en inschakelen van hulp op maat. Eventueel coördinatie van zorg op basis van de methode 1 gezin 1 plan, gericht op het versterken van de eigen kracht en sociaal netwerk. Dit in samenwerking met het gezin/de jeugdige zelf en netwerkpartners binnen het sociaal domein (aansluitend op de wijkteams).
- Het bevorderen van een gezonde leefstijl van kinderen, jeugdigen, jongeren en hun ouders/ verzorgers door middel van advisering, voorlichting, opvoedingsondersteuning, cursussen, trainingen, school- en buurtprojecten. Zowel individueel als collectief.
- Het leveren van input voor lokaal, gemeentelijk en regionaal jeugdbeleid met behulp van registraties in het digitaal dossier Jeugdgezondheidszorg en gezondheidsonderzoeken.

2. Kaders

Het programma vindt voor het grootste deel legitimatie in de Wet Publieke Gezondheid. Daarnaast worden taken verricht in het kader van de Wet leerplicht en de Jeugdwet. Aanvullingen op het programma zijn mogelijk door middel van verschillende subsidieregelingen.

3. Speerpunten in 2017

1. Samenwerking binnen het Sociaal Domein versterken.
2. Verkennen en stimuleren van de inzet van sociale netwerken.
3. Methode terugdringen ziekteverzuim Voortgezet Onderwijs structureel implementeren in Noord-Holland Noord.
4. Vervolgonderzoek Samen Starten App.

1. Samenwerking binnen het Sociaal Domein versterken. Samenwerking met wijkteams en partners binnen het sociaal domein is gerealiseerd, maar kan verder worden versterkt. We zetten in op verder ontwikkelen van zorg op maat (flexibilisering JGZ) en versterking van de afstemming en samenwerking met ketenpartners, waaronder huisartsen, vanuit de perspectieven integraliteit en continuïteit van zorg.	
Maatschappelijk Effect Versterken van de preventieve- en basiszorg vanuit een wijk- en gezinsgerichte benadering, zodat de juiste zorg tijdig en op maat wordt geleverd, waardoor minder een beroep wordt gedaan op duurdere zorg.	Resultaat in 2017 Alle teams JGZ werken aantoonbaar nauw samen met wijkteams en ketenpartners in het sociaal domein.

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat Samenwerking met de wijkteams verschilt per gemeente. Een aantal gemeenten hebben extra middelen beschikbaar gesteld om JGZ-medewerkers deel te laten nemen aan het wijkteam. In de prenatale voorlichting en geboortezorg zijn door samenwerking met de wijkteams de lijnen kort. Hierdoor kan sneller worden geschakeld als er meer ondersteuning in een gezin gewenst is. Een mooi voorbeeld is het koppelen van een medewerker van het wijkteam aan een VoorZorg/Stevig ouderschap casus. Op de achtergrond aanwezig om indien nodig op en af te schalen. Er zijn projecten met als thema "inzet van de JGZ in het wijkteam" opgestart/doorontwikkeld dan wel is er een eerste opzet uitgewerkt in de gemeenten Medemblik, Hoorn en Hollands Kroon. In de gemeenten Hoorn en Opmeer is een innovatieproject gestart in samenwerking met het Samenwerkingsverband VO-scholen WF en het schoolmaatschappelijk werk van MEE/de Weering, met als doel preventie van schoolverzuim en daarmee uiteindelijk verlaging van het aantal thuiszitters.

2. Verkennen en stimuleren van de inzet van sociale netwerken. Uitgaande van eigen kracht zetten we in op versterking en verbreding van sociale netwerken onder andere door te faciliteren dat burgers kennis en ervaring met elkaar kunnen delen.	
Maatschappelijk Effect Door versterking en verbreding van sociale netwerken zijn burgers beter in staat samen en vanuit eigen kracht de regie te behouden.	Resultaat in 2017 In iedere gemeente in NHN heeft JGZ in samenwerking met gemeente en ketenpartners bijeenkomsten voor ouders en jongeren georganiseerd voor uitwisseling van kennis en ervaring.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat De producten die vallen onder de prenatale voorlichting (borstvoeding, bevalling, aankomend ouderschap, cursussen rondom zwangerschap) worden aangeboden aan iedere zwangere in het werkgebied van GGD HN. Ter promotie van deze producten wordt nauw samengewerkt met onze ketenpartners. Bijvoorbeeld verloskundigen, ziekenhuizen en kraamzorg. Zo kunnen we de informatie rondom een zwangere (en haar partner) met elkaar afstemmen. Door de informatie in groepsverband te delen is er ruimte voor de (aanstaande) ouders om ervaringen met elkaar te delen.	

3. Methode terugdringen ziekteverzuim Voortgezet Onderwijs structureel implementeren in Noord-Holland Noord. In 2015 en 2016 zijn pilots uitgevoerd rond deelname JGZ aan een methode om het ziekteverzuim terug te dringen en daarmee te bereiken dat het aantal schoolverlaters zonder diploma afneemt. De voorlopige resultaten zijn positief.	
Maatschappelijk effect Minder jongeren verlaten school zonder diploma.	Resultaat in 2017 JGZ is actief betrokken bij het terugdringen van het ziekteverzuim volgens de methode uit de pilots bij de helft van het aantal scholen VO in Noord-Holland Noord.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat In West-Friesland is op vier scholen een pilot gestart. Het doel van de nieuwe werkwijze is overmatig ziekteverzuim terug te dringen (= methode TOV). Jeugdarts en jeugdverpleegkundige hebben een intensieve rol vervuld in de nieuwe werkwijze waarbij er een interventie plaatsvindt met de verzuimende leerling en zijn/haar ouders en per leerling een plan van aanpak wordt	

opgesteld. Dit betekent een intensieve samenwerking tussen de verzuim- en ondersteuning coördinator van school, de schoolmaatschappelijk werker, jeugdarts en jeugdverpleegkundige.

In april 2017 is fase 2 gestart. Het bleek meer tijd te kosten dan vooraf ingeschat om scholen te enthousiasmeren om ook aan te sluiten bij dit project. Daarnaast onderging de JGZ vlak na de start van fase 2 ingrijpende organisatorische verandering: de teams werden opgedeeld in 0-12 jaar en 12-18 jaar (in plaats van 0-4 jaar en 4-18 jaar), Pas vanaf november 2017 is het project goed gaan lopen. Het project loopt nog t/m maart 2019.

4.Vervolgonderzoek Samen Starten App.

Vanaf april 2016 voert GGD HN gezamenlijk met TNO een vervolgonderzoek uit naar de Samen Starten App. In dit vervolgonderzoek staan een kosten-baten analyse en doorontwikkeling van de App, zoals toevoegen van een ouderportaal, centraal. De duur van het onderzoek is 2½ jaar.

Maatschappelijk effect	Resultaat in 2017
De Samen Starten App draagt bij aan een verbeterde communicatie, het versterken van de eigen kracht van de ouders en stemt advies en ondersteuning precies af op behoeften en doelen van de ouders en hun kinderen.	De kosten en baten van hulptrajecten met en zonder de App worden in 2017 in de vorm van een tussenevaluatie minimaal één keer besproken met belangrijke stakeholders (zoals beleidsmakers, managers en professionals).

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

De werkdruk binnen de JGZ heeft ertoe geleid dat het onderzoek vertraging op heeft gelopen. Niet alle deelnemende medewerkers waren in staat het afgesproken aantal momenten uit te voeren die nodig waren voor een goede vergelijking. Hierover is nauw overleg met TNO geweest. Er wordt gekeken hoe, ondanks dit knelpunt, er toch een goede analyse plaats kan vinden.

4. Een greep uit de productierealisatie

	2015	2016	2017
Kinderen in zorg	154.229	156.336	147.556
Burgers bereikt met prenatale voorlichting	4.145	4.237	4.368
Vrijwilligers voor Home-Start (Hollands Kroon en Schagen)	24	34	28
Gezinnen aangemeld voor Home-Start (Hollands Kroon en Schagen)	19	33	39
Cliënten VoorZorg	51	68	59

5. Middelen

Totaal baten en lasten Jeugd (bedragen in duizenden euro's)			
	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
TOTAAL LASTEN	20.927	19.757	20.838
TOTAAL BATEN	20.295	19.714	20.613
inclusief mutaties in reserves			
Bedrijfsvoeringsresultaat	-632	-43	-225
Sluitpost (taakstellend)		43	
Resultaat	-632	-	-225

Dit programma toont een negatief exploitatieresultaat van € 225.000. Het negatieve resultaat wordt met name veroorzaakt door een herziening in de formatie en een hoog langdurig ziekteverzuim. De formatie is uitgebreid op basis van nieuwe inzichten en berekeningen aansluitend bij het Landelijk Professioneel kader en het Basispakket JGZ. Daarnaast heeft GGD breed een verschuiving van medewerkers plaatsgevonden om samenhangende functies beter te groeperen. En om aan te sluiten bij de nieuwe definities van de regels voor verslaglegging (BBV). Medewerkers die in de vastgestelde begroting 2017 bij het Programma Onderzoek, Beleid en Preventie stonden zijn naar het Programma Jeugd gegaan.

1.1.3 Programma Infectieziektebestrijding

1. Inleiding

Het programma infectieziektebestrijding kent de volgende doelen:
- Het voorkomen van de verspreiding van infectieziekten.
- Het verminderen van de gezondheids- en maatschappelijke gevolgen van infectieziekten.
- Het voorkomen van gezondheidsproblemen door uitvoering van screening- en vaccinatieprogramma's.
- Het verzorgen van kwalitatief goede en maatschappelijk relevante infectieziektebestrijding.

2. Kaders

De Wet publieke gezondheid (Wpg), de Wet Kinderopvang (Wko) en de Warenwet vormen het voornaamste kader voor de taken die binnen het programma Infectieziektebestrijding worden uitgevoerd.

3. Speerpunten 2017

1. Bijzondere aandacht voor de antibioticaresistentie en het aanstellen van een deskundige infectieziektepreventie (DIP).
2. De positie van de Reizigersadvisering versterken door gebruik te maken van nieuwe digitale mogelijkheden om klanten te binden.
3. Voorbereiden op de consequenties van het overheidsbesluit de subsidieregeling Seksuele Hulpverlening per eind 2017 te laten vervallen.
4. Inzetten op integratie van dienstverlening tuberculosebestrijding met aansturing op het niveau van het Regionaal expertisecentrum tuberculosebestrijding (REC) (schaal is Noord-Holland, Flevoland en Utrecht).
5. Toepassen van het Nieuwe toezicht in de kinderopvang, uitbreiding van werkzaamheden op het gebied van zachte handhaving en bevorderen van toezicht op de Wmo op verzoek van gemeenten.

1.Bijzondere aandacht voor antibioticaresistentie en het aanstellen van een deskundige infectieziektebestrijding. De dreiging dat antibiotica onwerkzaam wordt neemt toe. Om ervoor te zorgen dat dit probleem beperkt blijft, moeten er ook in het publieke domein maatregelen genomen worden om verspreiding van specifieke resistentie mechanismen bij micro-organismen te beperken. Het ministerie van VWS heeft in 2016 de contouren van 10 zorgnetwerken vastgesteld, waarin GGD HN een specifieke rol zal hebben. Hiervoor zullen er gerichte samenwerkingsafspraken gemaakt moeten worden tussen betrokken partijen, zoals GGD, ziekenhuizen, verpleeghuizen, huisartsen, etc. Deze samenwerkingsafspraken betreffen o.a. een regionaal risicoprofiel, surveillance en infectie/hygiëne preventiemaatregelen algemeen en rond individuele patiënten. De deskundigheid van GGD HN op dit gebied dient daarvoor vergroot te worden en er dient een Deskundige Infectieziektepreventie (DIP'er) te komen om regionaal beleid te stimuleren en implementeren.	
Maatschappelijk effect Door antibioticaresistentie binnen de perken te houden (search en control) en voldoende mogelijkheden voor het behandelen van infecties	Resultaat in 2017 GGD HN is een volwaardige partner in het op te richten zorgnetwerk met voldoende deskundigheid. Een DIP'er is aangesteld bij GGD

bij zowel gezonde als kwetsbare mensen te hebben, dragen we bij aan een doelmatige preventie van infectieziekten en beperken we gezondheidsschade.	HN en in regio NHN zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen de belangrijkste partijen.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat De GGD heeft in 2017 nog geen DIP'er aangesteld. Wel is één van de medewerkers gestart met de opleiding. Deze opleiding loopt door in 2018.	

2.De positie van Reizigersadvisering versterken door optimaal gebruik te maken van nieuwe digitale mogelijkheden om klanten te binden.

De indicaties voor bescherming tegen gezondheidsrisico's op reis zijn aan het verschuiven. Voor meerdere vaccinaties (gele koorts, buiktyfus) en voor malaria geldt (straks) een beperkter indicatiegebied. Steeds meer mensen zijn volledig gevaccineerd tegen DTP en hepatitis A en zijn daartegen voor tenminste 10 jaar voldoende beschermd voor reizen naar de meeste bestemmingen. Deze ontwikkelingen zetten een rem op de noodzaak om beschermingsmaatregelen te halen bij de GGD (of een ander bureau). De groei in de opbrengst per cliënt zal stagneren of zelfs kunnen afnemen. De noodzaak voor een reisadvies neemt af. De baten komen onder druk te staan.

Op de collectieve preventieve taak van GGD HN wordt in toenemende mate een beroep gedaan. Mensen checken telefonisch en (straks ook digitaal) bij GGD HN of hun beschermingsstatus voldoende is voor de reis die men wil ondernemen. In veel gevallen blijft een spreekuurbezoek daarna achterwege.

Op zich wordt het voor de Reizigersadvisering een fikse uitdaging om het aantal klanten en de totale baten op het huidige niveau te houden.

Maatschappelijk effect Doelmatige gezondheids- en infectiepreventie van reizigers en voorkomen van import van infectieziekten en gezondheidsschade.	Resultaat in 2017 Een nieuw softwarepakket is geïmplementeerd waarmee snelle uitwisseling van informatie en communicatie met de klant mogelijk is.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat Op 1 oktober 2017 is gestart met Vaccinatieregister, een webbased softwarepakket voor reizigersadvisering. In tegenstelling tot de verwachting van een afname van reizigers, is in 2017 het aantal reizigers weer gestegen ten opzichte van de afgelopen jaren.	

3.Voorbereiden op de consequenties van het overheidsbesluit de subsidieregeling Seksuele Gezondheid per eind 2017 te laten vervallen.

De huidige subsidieregeling vervalt per eind 2017. Verwacht wordt dat de overheid in 2017 met een nieuwe zienswijze komt over hoe de bevordering van de seksuele gezondheid in Nederland er uit komt te zien en welke stimuleringsregeling de overheid daarbij voor ogen heeft. De afdeling seksuele gezondheid is nu in hoge mate afhankelijk van de overheidssubsidie (8 ton) voor de uitvoering van werkzaamheden. Die werkzaamheden bestaan uit preventie, onderzoek en behandeling van Soa's bij personen met hoog risico op Soa, en beantwoording van seksualiteitsvragen bij jongeren tot 25 jaar.

Maatschappelijk effect Beschermen en bevorderen van de seksuele gezondheid door doelmatige preventie van infectieziekten en gezondheidsschade.	Resultaat in 2017 GGD HN is in staat voldoende en kwalitatief verantwoorde seksuele hulpverlening te bieden.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat De landelijke subsidieregeling is al een paar jaar bevroren en pakt ongunstig uit voor onze regio.	

De kosten van de werkzaamheden worden zeer krap vergoed. De subsidie voor Seksuele Gezondheid (ASG) in 2018 bedraagt waarschijnlijk hetzelfde bedrag, met een plafond. Voor de jaren erna wordt onderzocht, hoe de financiering het beste geregeld kan worden en hoe de verdeling moet zijn. Het kan niet meer zoals deze jaren via een subsidie. Er blijft geld beschikbaar voor ASG, maar via andere financiële stromen, zoals mogelijk via het Gemeentefonds.

In 2017 hebben er 4.112 soaconsulten plaats gevonden op de poli Seksuele gezondheid waarbij er 923 keer een soa is gevonden uit de big 5 (Chlamydia, gonorroe, hiv, Syfilis of Hepatitis B). Dat komt neer op een vindpercentage van 22,4 % wat nog altijd boven het landelijk gemiddelde ligt. De verwachting is dat in 2018 deze aantallen weer licht zullen stijgen.

4.Inzetten op integratie van dienstverlening tuberculosebestrijding met aansturing op het niveau van het Regionaal expertisecentrum tuberculosebestrijding (schaal is Noord-Holland, Flevoland en Utrecht).

Landelijk zijn er 4 tbc-regio's van waaruit de tuberculosebestrijding wordt vormgegeven. De aansturing wordt in toenemende mate vanuit een centrale backoffice georganiseerd met verschillende frontoffices verdeeld over de tbc-regio.

Maatschappelijk effect	Resultaat in 2017
Een effectieve en efficiënte opzet van de tuberculosebestrijding.	Afspraken tussen de GGD'en in Noord-Holland, Flevoland en Utrecht over de inzet van medewerkers en middelen ten behoeve van het Regionaal expertisecentrum tuberculosebestrijding zijn vastgelegd.

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

De GGD'en in Noord-Holland Flevoland en Utrecht werken samen op het gebied van multidisciplinair overleg, intervisie en scholing. Daarnaast zijn er artsen en verpleegkundigen die voor meerdere GGD'en werken.

5.Toepassen van het Nieuwe Toezicht in de kinderopvang, uitbreiding van werkzaamheden op het gebied van zachte handhaving en bevorderen van toezicht op de Wmo.

Eén van de taken van GGD HN is toezicht houden in de kinderopvang. GGD HN heeft expertise in huis om gemeenten te ondersteunen bij de uitvoering van het toezicht en daaraan gelinkt de zachte handhaving. Bundeling van krachten tussen gemeenten en GGD HN leidt tot een effectiever toezicht en slagvaardiger handhaving.

Maatschappelijk effect	Resultaat in 2017
Verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening aan de burger met betrekking tot de Wet kinderopvang en de Wet maatschappelijke ondersteuning.	Een derde van de gemeenten laat GGD HN de zachte handhaving uitvoeren en een derde van de gemeenten zet GGD HN in voor het toezicht op de Wmo.

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

Het nieuwe toezicht voor de kinderopvang is op 1 januari 2018 in werking getreden. Doordat de nieuwe eisen langere tijd onduidelijk waren en we te maken hadden met een hoge inspectiedruk, heeft het team zich in 2017 voornamelijk gericht op het uitvoeren van inspecties. Bijna 100% van de inspecties, op 3 na, is uitgevoerd. GGD HN voert daarnaast toezicht op WMO uit voor: Alkmaar, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo (BUCH), Langedijk en Heerhugowaard.

4. Een greep uit de productierealisatie

	2015	2016	2017
Nieuwe meldingen infectieziekten	291	246	251
Besmettingsaccidenten	79	78	91
Nieuwe personen in zorg met tbc	74	82	105
Consulten soa-spreekuur	3.839	4.088	4.112
Aantal gevonden soa's	750	938	923
Klanten reizigersadvisering	12.255	12.081	12.965
Aantal meldingen milieuvragen	108	152	182

5. Middelen

Totaal baten en lasten Infectieziektebestrijding (bedragen in duizenden euro's)			
	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
TOTAAL LASTEN	5.417	5.434	5.416
TOTAAL BATEN	5.518	5.417	5.505
inclusief mutaties in reserves			
Bedrijfsvoeringsresultaat	102	-16	88
Sluitpost (taakstellend)		16	
Resultaat	102	-	88

Tot dit programma behoren de taken algemene infectieziektebestrijding, tuberculosebestrijding, seksuele gezondheid, medische milieukunde, technische hygienezorg en reizigersadvisering. Ondanks een lagere omzet van de inspecties kinderopvang toont dit programma een positief resultaat van € 88.000. Het positieve resultaat komt voort uit verschuivingseffecten vanuit het vernieuwde BBV, een daarbij andere toerekening van overhead en door een GGD-brede hergroepering van samenhangende functies.

1.1.4 Programma Kwetsbare Burger

1. Inleiding

De zorg voor kwetsbare burgers loopt als een rode draad door de dienstverlening van GGD HN heen. Het gaat om zowel interne als externe samenwerking die essentieel is om kwetsbare burgers van alle leeftijden de juiste ondersteuning te bieden. GGD HN biedt ondersteuning aan juist die burgers die nergens anders terecht kunnen en helpt hen om weer te participeren in de maatschappij en hen toe te leiden naar passende zorg. In de meeste gevallen gaat het om meervoudige problematiek op verschillende leefgebieden. Binnen het programma Kwetsbare Burger vallen de taken: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ), Preventieve gezondheidszorg voor prostituees, Preventieve gezondheidszorg Asielzoekers, Forensische geneeskunde, Veilig Thuis en sociale veiligheid.

GGD HN is verantwoordelijk voor de uitvoeringsregie van de OGGZ-meldpunten/teams Vangnet & Advies. Daarnaast:

- Verzorgt GGD HN de afstemming en/of procesregie met de ketenpartners (o.a. GGZ, Brijder, Politie en Maatschappelijke Opvang);
- Vindt afstemming plaats in het kader van het Veiligheidshuis.
- In het kader van de preventieve gezondheidszorg levert GGD HN een bijdrage aan de coördinatie van de zorgketen Jeugd rondom asielzoekerscentra in het werkgebied.

Voor Veilig Thuis wordt conform de eisen van het ministerie van VWS een aparte jaarverantwoording opgesteld.

2. Kaders

De OGGZ is sinds januari 2007 ondergebracht in de Wmo. Het maatschappelijk doel van de Wmo is meedoen van alle burgers aan alle facetten van de samenleving. De gemeenten zijn op basis van deze wet verantwoordelijk voor de OGGZ. De verantwoordelijkheid voor de OGGZ ligt sinds 1989 bij gemeenten, eerder was deze taak onderdeel van de Wet collectieve preventie volksgezondheid.

De Wet op de Lijkbezorging is het kader van een van de taken van de forensische geneeskunde, namelijk het beschikbaar stellen van gemeentelijke lijkschouwers, die tevens als forensisch arts geregistreerd zijn voor het doen van lijkschouwingen. Arrestantenzorg, gedetineerdenzorg en forensisch onderzoek zijn markttaken, uitgevoerd op basis van contracten met opdrachtgevers.

3. Speerpunten in 2017

1. Behoud van kwalitatief toereikend en kostendekkend aanbod van forensisch geneeskundige diensten.
2. Realiseren 24-uurs bereikbaarheid voor acute sociale incidenten met achterliggende multidisciplinair team.
3. Verbinding en samenwerking rond oppakken en afhandelen van meldingen verwarde personen en andere OGGZ-meldingen structureel verbeteren op basis van een gezamenlijke visie en convenanten, waaronder uitwisseling van privacygevoelige gegevens en waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de huidige OGGZ (overleg)structuren en processen.
4. Ten behoeve van de uitvoering publieke gezondheid asielzoekers (PGA) aansluiting blijven behouden met het reguliere aanbod van GGD HN.

5. In een interne kadernota is de dienstverlening van GGD HN aan sekswerkers omschreven en vastgelegd.
6. Samenwerking met wijkteams binnen het Sociaal Domein versterken.
7. Samenwerking met ketenpartners binnen het Sociaal Domein versterken.

1.Behoud van kwalitatief toereikend en kostendekkend aanbod van forensisch geneeskundige diensten.

- GGD HN wil het vak forensische geneeskunde in de volle omvang behouden.
- GGD HN wil een betrouwbare partner blijven voor de Politie bij het bieden van medische zorg aan arrestanten en het doen van medisch forensisch onderzoek in het kader van waarheidsvinding.
- GGD HN wil een betrouwbare partner blijven voor haar gemeenten bij het invullen van de lijkschouwtaak.
- GGD HN wil een betrouwbare partner blijven voor de gevangenissen in haar regio, bij het bieden van medische zorg aan gedetineerden buiten kantoortijden.

Na de mislukte en ingetrokken aanbesteding van de Politie aangaande de Medische Arrestantenzorg en het Medisch Forensisch Onderzoek is het bestaande contract tussen de Politie en GGD HN sinds 01-01-2016 voor onbepaalde tijd verlengd. GGD HN wil aankomende periode gebruiken om ook samen met GGD Nederland de ministeries te overtuigen van het feit dat de forensische geneeskunde in de volle omvang (lijkschouw, arrestantenzorg en forensisch onderzoek) een publieke taak is. GGD HN onderstreept de conclusies in het gezondheidsraad rapport: 'De forensische geneeskunde ontleed'.
Om de nieuwe politie-eenheid Noord-Holland te kunnen bedienen, is een samenwerking tussen meerdere GGD'en (GGD HN, GGD Amsterdam en GGD Kennemerland) opgestart.

Maatschappelijk Effect	Resultaat in 2017
De kwetsbare groep arrestanten en gedetineerden ontvangen adequate medische zorg, waardoor de schade aan gezondheid wordt beperkt. Forensisch medisch onderzoek vindt op een kwalitatief hoogwaardig niveau plaats, zodat optimaal kan worden bijgedragen aan waarheidsvinding en misdrijven aan het licht komen. De lijkschouw vindt op een kwalitatief hoogwaardig niveau plaats, zodat geen niet-natuurlijke overlijdensgevallen (waaronder ook misdrijven) worden gemist en er maximale kans bestaat tot het vinden van de doodsoorzaak.	Een nieuw meerjarig contract met de nieuwe Politie-eenheid Noord-Holland is afgesloten. De dienstverlening voor gemeenten in het kader van de Wet op de Lijkbezorging (de lijkschouw) wordt gecontinueerd. De samenwerking tussen betrokken GGD'en in het kader van de uitvoering van de medische arrestantenzorg en het forensisch medisch onderzoek voor de politie is verder vormgegeven. De integratie van de administratie en coördinatie van de forensische geneeskunde van GGD HN en GGD Kennemerland is geïmplementeerd.

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

- Met de politie-eenheid is een jaarcontract afgesloten.
- De dienstverlening voor gemeenten in het kader van de Wet op de Lijkbezorging (de lijkschouw) wordt gecontinueerd.
- De samenwerking tussen betrokken GGD'en in het kader van de uitvoering van de medische arrestantenzorg en het forensisch medisch onderzoek voor de politie is stilgelegd in afwachting van landelijke ontwikkelingen.
- De integratie van de administratie en coördinatie van de forensische geneeskunde van GGD HN en GGD Kennemerland is geïmplementeerd. Dit traject is daarmee afgerond.

2. Realiseren 24-uurs bereikbaarheid voor acute sociale incidenten met achterliggende multidisciplinair team. Er zijn nu meerdere meldpunten voor aandachtsgebieden van GGD HN waar burgers, gemeenten en professionals (waaronder politie) mee te maken hebben. Het is niet altijd duidelijk voor wat wie gebeld moet of kan worden.	
Maatschappelijk effect Integratie van meldpunten GGD HN in een 24 uurs bereikbaarheid schept duidelijkheid en biedt, afhankelijk van de verdere uitwerking, mogelijk een meer effectieve en efficiënte afhandeling van de meldingen.	Resultaat in 2017 Integratie van meldpunten GGD HN in 24 uurs bereikbaarheid voor melding van (acute) sociale incidenten is gerealiseerd.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat In 2017 is een pilot voorbereid voor 24/7 bereikbaarheid van het team Vangnet & Advies in de regio Kop van Noord-Holland. Per 1 maart 2018 is de pilot gestart.	

3.Verbinding en samenwerking rond oppakken en afhandelen van meldingen verwarde personen en andere OGGZ-meldingen structureel verbeteren op basis van een gezamenlijke visie en convenanten, waaronder uitwisseling van privacygevoelige gegevens en waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de huidige OGGZ (overleg)structuren en processen. Regionaal onderschrijven partijen betrokken bij de OGGZ de in 2014 overeengekomen visie, die nog uitgewerkt moet worden naar verdere afspraken en convenanten. Met name uitwisseling van privacygevoelige gegevens is een knelpunt welke de efficiëntie en samenwerking bij de eerste beoordeling en afhandeling beperkt. Bij de aanpak van de toename van het aantal meldingen verwarde personen willen we zoveel mogelijk aansluiten bij de bestaande OGGZ-werkwijzen.	
Maatschappelijk effect Een meer efficiënte en effectieve afhandeling van meldingen OGGZ, waaronder meldingen verwarde personen.	Resultaat in 2017 De regionale visie OGGZ is onderschreven door betrokken ketenpartners. Een convenant is getekend door betrokken partijen voor uitwisseling van persoonsgebonden gegevens.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat Het convenant is ondertekend door GGZ NH, GGD, Politie en Brijder. De GGZ-instelling Dijk en Duin wordt in 2018 gevraagd te ondertekenen specifiek voor de gemeente Castricum. Samen met de GGZ NH heeft de GGD een startnotitie opgesteld ten behoeve van het verbeteren van het triageproces vanaf de meldkamer. In 2018 wordt subsidie bij ZonMW aangevraagd voor de uitwerking hiervan.	

4.Ten behoeve van de uitvoering publieke gezondheid asielzoekers (PGA) aansluiting blijven behouden met het reguliere aanbod van GGD HN. In 2016 is een project gestart om het preventieve aanbod voor statushouders en vluchtelingen van verschillende disciplines van GGD HN te structureren.	
Maatschappelijk effect Voldoende aanbod met voldoende gekwalificeerd personeel leveren, ter voorkoming van achterstanden in de te leveren dienstverlening en ter voorkoming en beperking	Resultaat in 2017 Het reguliere preventieve aanbod en het preventieve aanbod aan statushouders en vluchtelingen zijn op elkaar afgestemd. Er is geen achterstand in dienstverlening PGA.

van gezondheidsschade.	
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat De dienstverlening aan asielzoekers kwam dit jaar onder druk te staan, Hoewel het aantal asielzoekersplaatsen is teruggenomen en de formatie als gevolg daarvan is verminderd was de doorstroom hoog waardoor prioriteiten moesten worden gesteld. Ook is een statushouder op vrijwillige basis ingezet ter ondersteuning van het team bij het vertalen, voorlichting geven en administratief uitzoekwerk.	

5.In een interne kadernota is de dienstverlening van GGD HN aan sekswerkers omschreven en vastgelegd. In 2016 is een prostitutienota in voorbereiding, waarin tevens de aan sekswerkers te verlenen zorg is opgenomen; inclusief de vereisten op hygiëne- en gezondheidsgebied voor het verkrijgen van een (exploitatie) vergunning. Het voornemen is daarbij om vanuit het Prostitutiegezondheidscentrum GGD Zevenhuizen in heel Noord-Holland Noord meer aandacht te besteden aan escortbedrijven en andere vormen van sekswerk.	
Maatschappelijk effect Een verbeterde gezondheid en weerbaarheid van sekswerkers en hun maatschappelijke en arbeidsrechtelijke positie in NHN.	Resultaat in 2017 De vereisten voor vergunningsverlening aan sekswerkers op hygiëne- en gezondheidsgebied zijn opgenomen in een prostitutienota Noord-Holland. GGD HN heeft deze door vertaald en vastgelegd in een interne kadernota, inclusief de vanuit het prostitutiegezondheidscentrum Zevenhuizen te verlenen maatschappelijke ondersteuning.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat Gemeente Alkmaar heeft hoofdstuk 3 van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) (onderwerp: prostitutie) vastgesteld, inclusief de vereisten op hygiëne- en gezondheidsgebied. In 2017 is de GGD gestart met het intern door vertalen van de AVP, wat heeft geresulteerd in een traject om de maatschappelijke dienstverlening vanuit het Prostitutiegezondheidscentrum Zevenhuizen in 2018 uit te breiden. Hiertoe werken we nauw samen met MEE/ de Wering.	

6.Samenwerking met wijkteams binnen het Sociaal Domein versterken. Samenwerking met wijkteams binnen het sociaal domein is gerealiseerd, maar wordt verder versterkt.	
Maatschappelijk Effect Versterken van de afstemming en samenwerking tussen Veilig Thuis en wijkteams vanuit een systeemgerichte benadering, waarbij de eigen kracht van de cliënt en de preventieve inzet van de wijkteams versterkt wordt.	Resultaat in 2017 Alle regioteams Veilig Thuis werken aantoonbaar nauw samen met wijkteams in het sociaal domein.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat Naast de structurele samenwerking met de OGGZ-ketenpartners worden ook met de wijkteams en WMO-medewerkers reguliere casus overleggen gevoerd. De in 2016 opgestelde Samenwerkingsafspraken tussen wijkteams en Veilig Thuis bleken in het voorjaar van 2017 alweer achterhaald, omdat zowel de wijkteams als Veilig Thuis zich continu door ontwikkelen. Er zijn in alle regio's diverse overleggen geweest om de Samenwerkingsafspraken te vernieuwen,	

wat uiteindelijk geresulteerd heeft in een document met uniforme, voor het hele werkgebied geldende Samenwerkingsafspraken. De Samenwerkingsafspraken voldoen aan het landelijk kwaliteitskader van Veilig Thuis "Zicht op Veiligheid". Daarnaast vindt op lokaal/uitvoerend niveau continu overleg plaats tussen Veilig Thuis en de wijkteams op individueel casusniveau. Knelpunten die daarbij voorkomen worden indien nodig op managementniveau opgepakt.

7.Samenwerking met ketenpartners binnen het Sociaal Domein versterken. Versterking van de afstemming en samenwerking met ketenpartners, waaronder politie, Openbaar Ministerie, Steunpunten Huiselijk Geweld, GGZ, maatschappelijk werk, maatschappelijke opvang, JGZ, OGGZ, huisartsen, etc., vanuit de perspectieven integraliteit en continuïteit van zorg.	
Maatschappelijk Effect Versterken van de afstemming en samenwerking tussen Veilig Thuis en ketenpartners vanuit een systeemgerichte benadering, waarbij de integraliteit en continuïteit van zorg geborgd wordt.	Resultaat in 2017 Alle regioteams Veilig Thuis werken aantoonbaar nauw samen met ketenpartners in het sociaal domein.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat Naast de structurele samenwerking met de OGGZ-ketenpartners worden ook met de wijkteams en de WMO-medewerkers reguliere casus overleggen gevoerd. In september zijn Samenwerkingsafspraken getekend tussen Veilig Thuis en de Blijf-organisaties die hulpverlening in geval van Huiselijk Geweld bieden. Ook is in die maand een nieuwe samenwerkingswerkwijze ingegaan tussen de politie en Veilig Thuis. De samenwerkingsafspraken hiervoor zijn regionaal vastgesteld, op basis van het landelijke format. Daarnaast is er op zeer frequente basis casusgericht overleg met OM, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugd GGZ, Parlan, Leger des Heils en Jeugd en Gezinsbeschermers, ziekenhuizen, etc. Ook heeft Veilig Thuis voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor ketenpartners.	

4. Een greep uit de productierealisatie

	2015	2016	2017
Meldingen OGGZ	1.688	2.193	1.687 (KNH en NK)
Lijkschouwingen: – Waarvan lijkschouw bij vermoeden niet natuurlijke dood – Euthanasie	829 444 385	865 418	890 367 397
Verrichtingen medische zorg arrestanten	2.709	2.868	1.966
Forensisch onderzoek justitie	158	216	299
Meldingen VT		2.087	2.459

5. Middelen

Totaal baten en lasten Kwetsbare Burger (bedragen in duizenden euro's)			
	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
TOTAAL LASTEN	5.427	5.132	6.224
TOTAAL BATEN	5.467	5.131	6.208
inclusief mutaties in reserves			
Bedrijfsvoeringsresultaat	40	-1	-16
Sluitpost (taakstellend)		1	
Resultaat	40	-	-16

Het saldo van dit programma bedraagt € 16.000 negatief. Veilig Thuis dat onderdeel van programma Kwetsbare Burger is, heeft 2017 afgesloten met een negatief resultaat van € 6.000 (zie paragraaf Veilig Thuis). Zowel de lasten als de baten van dit programma zijn aanzienlijk hoger dan in de begroting 2017. Voor een groot deel komt dit voort uit extra personele inzet bij Veilig Thuis en een extra bijdrage die daarmee samenhangt. De hogere lasten en baten ten opzichte van de begroting worden ook veroorzaakt door extra gesubsidieerde taken, door verschuivingseffecten vanuit het vernieuwde BBV en door een GGD-brede hergroepering van samenhangende functies, die elders zijn opgenomen in de begroting 2017.

OGGZ

Gebruikelijk is om in de jaarstukken een overzicht te geven van de totale lasten en baten van de verschillende OGGZ-regio's. De dienstverlening in het kader van de OGGZ kent voor alle drie de regio's een kostenniveau dat hoger is dan de ontvangen subsidie-opbrengsten.

Overzicht baten en lasten OGGZ-onderdelen:

OGGZ Vangnet & Advies	Baten	Lasten
Kop van Noord-Holland	318	367
Noord-Kennemerland	487	542
West-Friesland	331	349

Veilig Thuis NHN

Sinds 1 januari 2016 worden de werkzaamheden in het kader van Veilig Thuis door GGD HN uitgevoerd. Financiering geschiedt door bijdragen van de deelnemende gemeenten. De taken worden uitgevoerd voor de gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling en ook voor de gemeente Uitgeest.

Veilig Thuis (bedragen in duizenden euro's)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
TOTAAL LASTEN	3.168	3.030	3.573
TOTAAL BATEN	3.150	3.030	3.567
inclusief mutaties in reserves			
Resultaat	-18	0	-6

In 2017 is een extra bijdrage Veilig Thuis aangevraagd van € 565.000 om wachtlijsten te kunnen wegwerken en in te kunnen spelen op de hoeveelheid meldingen. Inclusief de extra bijdrage 2017 zijn de gerealiseerde baten € 3.567.000. De totale lasten 2017 bedragen € 3.573.000, zodat er sprake is van een beperkt negatief saldo van € 6.000.

1.1.5 Programma Onderzoek, Beleid & Preventie

1. Inleiding

GGD HN is de gemeentelijke gezondheidsdienst van gemeenten in Noord-Holland Noord. Als zodanig is de GGD uitvoerder van preventieve zorg-en ondersteuningstaken gericht op het bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van alle inwoners.
Via epidemiologisch onderzoek en het verzamelen van gezondheidsgegevens wordt de gezondheidssituatie gemonitord en wordt, ter onderbouwing van (preventief) gemeentelijk gezondheidsbeleid, gezondheidsinformatie gegenereerd. Naast de uitvoering van de 4-jaarlijkse monitoronderzoeken voert de GGD thematisch en verdiepend onderzoek uit. De presentatie van de gezondheidsgegevens en -informatie is steeds meer gericht op de gemeentelijke schaal tot op wijkniveau. Hierdoor wordt meer inzicht gegenereerd in de gezondheidssituatie op het voor gemeenten relevante niveau. De insteek is om in te zetten op preventie waardoor de gezondheid wordt bevorderd en hogere vervolgkosten zoveel mogelijk worden voorkomen.

Vanuit de landelijke overheid is ingezet op versterking van de publieke gezondheid en helderheid in de verantwoordelijkheidsverdeling rijk - gemeenten. De minister van VWS zet, onder andere door middel van een stimuleringsregeling per medio 2015, in op versterking van 4 pijlers om nog meer te komen tot een betrouwbare publieke gezondheidszorg.
Lokaal dienen de 4 pijlers, als fundament van de publieke gezondheid, zoveel mogelijk uniform geborgd te worden. De pijlers zijn:

1. Monitoren, signaleren en adviseren: de GGD adviseert vanuit een brede kennisbasis gemeenten over hun beleid op het gebied van preventie, gezondheidsbevordering en -bescherming. Daartoe behoort het signaleren en monitoren van gezondheidsrisico's in de fysieke en sociale omgeving.
2. Gezondheidsbescherming: door infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg en vaccinaties beschermt de GGD de gezondheid.
3. Publieke gezondheid bij incidenten, rampen: de GGD moet kunnen opschalen, ook bij maatschappelijke onrust, om incidenten te bestrijden.
4. Toezicht houden: bijvoorbeeld door middel van inspecties toezicht houden op de naleving van (kwaliteits)regels.

Binnen GGD HN stemmen de drie disciplines Onderzoek, Beleid en Gezondheidsbevordering onderling af met betrekking tot de GGD-pijler 'Monitoren, signaleren en adviseren'.
Ten aanzien van de versterking 'Publieke Gezondheid 4 pijlers' is te stellen dat de 4 pijlers goed geborgd zijn binnen GGD HN.

GGD HN heeft als ambitie voor de komende jaren:
Leveren van **betrouwbare beleids- en onderzoeksinformatie.** Dit betreft:

- Structurele monitorrapportages, als vooraf met de gemeente vastgestelde themarapporten. Hierbij worden objectieve en epidemiologisch onderbouwde gegevens uit diverse bronnen kwantitatief aangeleverd, met daarnaast een inhoudelijke analyse en advies. Indien gewenst op regionaal of lokaal niveau.
- Specifieke rapportages, zoals wijkscans, evaluatierapportages en gericht onderzoek.
- Directe toegankelijkheid van de data voor de gemeenten en eventueel netwerkpartners.

Een **betrouwbare kennismakelaar en een gewaardeerde netwerkpartner** zijn. GGD HN integreert kennis, ervaringen en ontwikkelingen vanuit lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau. Medewerkers geven niet alleen kennis door, maar interpreteren het ook beleidsmatig. Speerpunten hierbij zijn:

- Het bieden van evidence based en wetenschappelijk onderbouwde deskundigheidsbevordering aan uitvoerende medewerkers en het bieden van inhoudelijke toelichting hierop op zowel lokaal als regionaal niveau.
- Het ondersteunen en realiseren van zoveel mogelijk wijkgericht werken en samenwerking met de wijkteams.
- Het bieden en uitbouwen van erkende individu en collectief gerichte interventies.
- Verbindingen leggen tussen de domeinen Zorg en Veiligheid.

2. Kaders

Het programma vindt haar legitimatie in de Wet Publieke Gezondheid (WPG). Aanvullingen worden gevonden door aanvullende subsidieregelingen (lokaal, regionaal of landelijk) en/of publiek-private samenwerking.

3. Speerpunten in 2017

1. Monitoring, onderzoek en gemeenteprofielen.
2. Doorontwikkelen van de digitalisering van werkwijzen epidemiologie, zowel qua onderzoeksmethoden als publiek beschikbaar stellen van onderzoeksresultaten.
3. Gemeentelijk Gezondheidsbeleid vanuit gezondheidsbevordering.
4. Ondersteuning gezondheidsbeleid van gemeenten en verbinden van de domeinen Zorg en Veiligheid.
5. Gezonde School vanuit gezondheidsbevordering.
6. GGD HN zet zich in als aanjager van een integrale en effectieve aanpak t.a.v. eenzaamheid.

1.Monitoring, onderzoek en gemeenteprofielen. In 2016 zijn zowel de Kindermonitor als de Monitor volwassenen en ouderen uitgevoerd. Jaarlijks voert GGD HN de Elektronische Monitor Voorgezet Onderwijs (Emovo) uit bij de 14- jarigen en 16-jarigen als onderdeel van JGZ op het Voortgezet Onderwijs. Op basis van de uitkomsten worden rapporten in 2017 gepubliceerd en worden de gemeenteprofielen geactualiseerd. Gericht onderzoek of thema rapporten Op basis van verzamelde gegevens verzorgt GGD HN gerichte rapportages op thema´s die onder andere dienen ter onderbouwing van gemeentelijk gezondheidsbeleid.	
Maatschappelijk effect Monitors geven inzicht in de gezondheidstoestand van (groepen) inwoners in het werkgebied en kunnen daarmee richting geven aan regionaal en lokaal beleid en prioriteitenstelling. Gericht onderzoek en themarapporten gaan dieper op bepaalde vraagstukken in en geven daardoor inzicht in specifieke gezondheidsproblematiek.	Resultaat in 2017 Publicatie van de rapportages Kindermonitor en Monitor volwassenen en ouderen. Actualisatie van de gemeentelijke gezondheidsprofielen. Met gemeenten is overeengekomen twee of meer onderzoeken op thema uit te voeren.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat: behaald	

2.Doorontwikkelen van de digitalisering van werkwijzen epidemiologie zowel qua onderzoeksmethoden als publiek beschikbaar stellen van onderzoeksresultaten. Het GGD streven om intersectoraal, integraal en wijkgericht te werken, wordt gefaciliteerd door de gegevensverzameling uit te breiden naar andere sectoren, zoals onderwijs, werk en veiligheid en landelijke en lokale bronnen. Om dit te realiseren wordt gebruik gemaakt van de nieuwste technologische middelen, mede gericht op ontsluiten van de verzamelde informatie voor het brede publiek.	
Maatschappelijk effect Gemeenten en hun burgers kunnen optimaal gebruikmaken van de verzamelde gegevens om in hun eigen informatiebehoefte te voorzien.	Resultaat in 2017 De gegevensverzameling is verbreed naar andere sectoren dan zorg. Op www.gezondnhn.nl zijn gegevens te vinden vanuit andere sectoren dan zorg. In het bijzonder zijn gegevens uit de sector Veiligheid beschikbaar.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat: behaald	

3.Gemeentelijk Gezondheidsbeleid vanuit gezondheidsbevordering. Gezondheidsbevordering (GB) richt zich op verandering van de leefstijl of het gezondheidsgedrag van individuen en groepen mensen. De kern van het werk is het coördineren van preventieprogramma's, het geven van beleidsadviezen en ondersteunen /adviseren van gemeenten bij het tot stand komen van de gemeentelijke nota´s Gezondheidsbeleid. Daarbij het nieuwe concept positieve gezondheid te betrekken, met gezondheid als middel en niet als doel.	
Maatschappelijk effect Bevorderen van een gezonde leefstijl van alle inwoners o.a. door versterken van de eigen regie van de inwoners. Afstemming en samenwerking met gemeenten en ketenpartners. Meer aandacht voor gezonde leefstijl bij risicogroepen met aandacht voor de vraag en behoefte van deze groepen. Verkleinen van gezondheidsverschillen en stimuleren van gemeenten om daar op in te zetten.	Resultaat in 2017 10 gemeenten zijn tevreden over advies en ondersteuning door GB bij de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid, wat blijkt uit de evaluatie.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat De preventiecyclus is een cyclus van 4 jaar met gedurende die periode verschillende vormen van advies en ondersteuning. Zoals vastgesteld in het voorstel GGB voor de preventiecyclus 2014-2018 tijdens het AB op 22 april 2015 bestaat de advisering en ondersteuning door de GGD bij de nota GGB uit: 1. Gemeentelijke cijfers in gezondheidsatlas 2. Gemeenteprofielen 3. Website 4. Regionale startbijeenkomst 5. Advies op maat per gemeente De onderdelen 1 en 2 worden verantwoord door epidemiologie bij speerpunt 1. Onderdeel 3 (de website uitbreiden met informatie voor professionals over cijfers, beleid en interventies t.b.v. GGB) is komen te vervallen i.v.m. plannen voor het vernieuwen van de website van de GGD. De onderdelen 4 en 5 zijn/worden in samenwerking door GB en epidemiologie uitgevoerd: 4. Regionale startbijeenkomst: De regionale startbijeenkomst heeft plaatsgevonden op 18 februari 2016. Er waren 15 deelnemers aanwezig vanuit 13 gemeenten in Noord-Holland Noord. Aan de orde kwamen:	

- Terugblik en vergelijking huidige en vorige cyclus
- Effectief en integraal gezondheidsbeleid
- Workshop Gezondheidsatlas
- Workshop VTV-game
- Vooruitblik Advies op maat

Aan het einde van de bijeenkomst vond een mondelinge evaluatie plaats waaruit bleek dat de bijeenkomst positief werd gewaardeerd. Tevens verzochten de gemeenten de GGD om een regionale vervolgbijeenkomst te organiseren. De GGD heeft gehoor gegeven aan dit verzoek en organiseerde op 6 oktober 2016 een vervolgbijeenkomst die eveneens goed werd bezocht en geëvalueerd.

5. Advies op maat: De preventiecyclus 2014-2018 is officieel eind 2017 geëindigd. De evaluatie kan dus pas daarna plaatsvinden. Echter, de advisering en ondersteuning loopt door tot in 2018 (niet alle gemeenten hebben hun nota eind 2017 vastgesteld) en is bovendien een continu proces. Onder andere tijdens de regionale bijeenkomsten is de mogelijkheid voor gemeenten om gebruik te maken van het aanbod van de GGD voor advies op maat onder de aandacht gebracht. Enkele voorbeelden: de GGD heeft voor verschillende gemeenteraden presentaties verzorgd zoals in Castricum, Stede Broec en Drechterland. Ook tussendoor worden vragen gesteld aan epidemiologie en/of GB, bijvoorbeeld over lokale cijfers. N.a.v. de verschijning van de gemeenteprofielen in december 2017 nemen de beleidsmedewerkers GB begin 2018 contact op met de gemeenten waarbij nog steeds de mogelijkheid bestaat voor gemeenten om gebruik te maken van advisering en ondersteuning van de GGD bij de uitwerking de nota GGB.

4.Ondersteuning gezondheidsbeleid van gemeenten en verbinden van de domeinen Zorg · en Veiligheid.

Algemeen beleidsmedewerkers van GGD HN hebben kennis en inzichten op zowel gemeentelijke, regionale als landelijke terreinen van de Publieke Gezondheid en ondersteunen hierbij gemeenten en netwerkpartners gericht bij vragen en ontwikkelingen en ondersteunen, gevraagd en ongevraagd, directie en management van GGD HN.

Maatschappelijk Effect	Resultaat in 2017
Preventief beleid van gemeenten en GGD HN is gericht op het bevorderen van de Publieke Gezondheid, is mede gebaseerd op lokale en algemene inzichten in de gezondheidssituatie en is gericht op versterken van eigen kracht van inwoners.	GGD HN verstrekt beleidsadviezen en objectieve (gezondheids) informatie ten behoeve van de ontwikkeling en uitvoering van gemeentelijk gezondheidsbeleid.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat: behaald	

5.Gezonde School vanuit gezondheidsbevordering.

Werkwijze op basis- en voortgezet onderwijs scholen, waarbij Gezonde School adviseurs (JGZ-verpleegkundigen) i.s.m. de scholen en preventiepartners via de Gezonde School methode structureel en integraal werken aan gezondheidsbevordering naar aanleiding van signalen onder andere uit de Emovo-schoolrapportage.

Alle jeugdverpleegkundigen die werkzaam zijn op het (voortgezet) onderwijs zijn opgeleid tot Gezonde School adviseurs. Zij worden ondersteund door beleidsmedewerkers gezondheidsbevordering. De verpleegkundigen en beleidsmedewerkers versterken elkaar: de verpleegkundigen hebben inzicht in de individuele signalen en de beleidsmedewerkers hebben kennis van gezondheidsbevorderende interventies. Samen leidt dit tot de vertaalslag van

individuele signalen naar collectieve preventie. De verpleegkundigen zijn aanwezig op de scholen.	
Maatschappelijk Effect Het leveren van een actieve bijdrage aan het verbeteren van een gezonde leefstijl van de jeugd in Noord-Holland Noord en een samenhangend gezondheidsbeleid voor scholen, in afstemming met de regionale preventieve gezondheidsorganisaties. Actief de vertaalslag maken van (individuele) signalen naar collectieve preventie.	Resultaat in 2017 Ten opzichte van 2016 hebben 10 nieuwe basisscholen en/of VO-scholen een themacertificaat voor de gezonde school.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat Ten opzichte van 2016 zijn er in 2017 door PO en VO-scholen in Noord-Holland Noord 19 themacertificaten Gezonde School gehaald, te weten in gemeente: Alkmaar 3, Castricum 1, Den Helder 1, Grootebroek 1, Heerhugowaard 2, Hollands Kroon 2, Hoorn 6, Koggenland 1, Medemblik 2.	

Themacertificaten Gezonde School		
Thema	Primair Onderwijs	Voortgezet Onderwijs
Welbevinden	5	2
Voeding	6	
Bewegen en sport	2	3
Roken en alcohol	1	
Totaal	14	5

6.GGD HN zet zich in als aanjager van een integrale en effectieve aanpak t.a.v. eenzaamheid. (en gerelateerde problematiek) op wijkniveau, lokaal en regionaal, waaronder het versterken en/of formeren van zorg- en welzijnsnetwerken van relevante partners. Hiertoe haken we aan bij sociale wijkteams, wijknetwerken en lokale initiatieven. De reden hiervoor is dat de bevolking in NHN vergrijst en 40% zich min of meer eenzaam voelt.	
Maatschappelijk effect Eenzaamheid heeft te maken met welzijn. Welzijn is een indicator voor gezondheid. Door actief te stimuleren dat eenzaamheid wordt terug gedrongen wordt een bijdrage geleverd aan gezondheidswinst.	Resultaat in 2017 GGD HN heeft deelgenomen aan twee pilots om eenzaamheid terug te dringen.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat Project eenzaamheid onder ouderen in Den Helder afgerond.	

4. Een greep uit de productierealisatie

	2015	2016	2017
Aantal basisscholen met een of meerdere certificaten gezonde school	23	22	25
Aantal VO-scholen met een of meerdere certificaten gezonde school	21	14	12

5. Middelen

Totaal baten en lasten Onderzoek, Beleid & Preventie (bedragen in duizenden euro's)			
	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
TOTAAL LASTEN	3.037	2.870	2.157
TOTAAL BATEN	3.076	2.852	2.096
inclusief mutaties in reserves			
Bedrijfsvoeringsresultaat	39	-17	-61
Sluitpost (taakstellend)		17	
Resultaat	39	-	-61

Het saldo van dit programma bedraagt € 61.000 negatief. Dit negatieve verschil ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door de verschuiving van Voorzorg uit het programma Onderzoek, Beleid en Preventie naar het programma Jeugd. Ook de verplaatsing van medewerkers naar het team Strategie, Beleid en Relatiebeheer zorgt voor een verschuiving.

1.1.6 Algemene Dekkingsmiddelen

De vastgestelde bijdragen uit de programmabegroting 2017 zijn verhoogd met het structurele effect van de nacalculatie 2016. De bijdrage huisvesting JGZ is gebaseerd op de werkelijke kosten van 2017 van de JGZ-locaties: voor deze definitieve bedragen zijn eindafrekeningen verzonden.

Gemeente	Inwoners per 1-1-2016	Gemeentelijke bijdrage algemeen cf. programmabegroting 2017	Nacalculatie 2016 (structureel effect)	Gemeentelijke Bijdrage Algemeen 2017
	definitief	17,66	0,11	17,77
Alkmaar	107.615	1.900.481	12.031	1.912.512
Bergen	29.943	528.793	3.348	532.141
Castricum	34.604	611.107	3.869	614.975
Den Helder	56.275	993.817	6.292	1.000.108
Drechterland	19.400	342.604	2.169	344.773
Enkhuizen	18.455	325.915	2.063	327.979
Heerhugowaard	53.927	952.351	6.029	958.380
Heiloo	22.689	400.688	2.537	403.224
Hollands Kroon	47.546	839.662	5.316	844.978
Hoorn	72.172	1.274.558	8.069	1.282.626
Koggenland	22.471	396.838	2.512	399.350
Langedijk	27.447	484.714	3.069	487.783
Medemblik	43.725	772.184	4.889	777.072
Opmeer	11.336	200.194	1.267	201.461
Schagen	46.159	815.168	5.161	820.329
Stede Broec	21.493	379.566	2.403	381.969
Texel	13.574	239.717	1.518	241.234
Totaal	**648.831**	**11.458.355**	**72.540**	**11.530.896**

Gemeente	Inwoners 0-19 per 1-1-2016	Gemeentelijke Bijdrage 0-4 & adolescenten cf. programmabegroting 2017	Nacalculatie 2016 (structureel effect)	Gemeentelijke Bijdrage 0-4 & adolescenten 2017
	definitief	55,52	0,36	55,88
Alkmaar	22.136	1.228.991	7.925	1.236.916
Bergen	5.444	302.251	1.949	304.200
Castricum	7.092	393.748	2.539	396.287
Den Helder	10.936	607.167	3.915	611.082
Drechterland	4.374	242.844	1.566	244.410
Enkhuizen	3.816	211.864	1.366	213.231
Heerhugowaard	13.155	730.366	4.710	735.075
Heiloo	4.747	263.553	1.700	265.253
Hollands Kroon	10.549	585.680	3.777	589.457
Hoorn	16.217	900.368	5.806	906.174
Koggenland	5.221	289.870	1.869	291.739
Langedijk	6.392	354.884	2.289	357.172
Medemblik	9.880	548.538	3.537	552.075
Opmeer	2.534	140.688	907	141.595
Schagen	9.906	549.981	3.547	553.528
Stede Broec	4.860	269.827	1.740	271.567
Texel	2.672	148.349	957	149.306
Totaal	**139.931**	**7.768.969**	**50.099**	**7.819.068**

Gemeente	Inwoners 01-01-2016	Bijdrage OGGZ KvNH cf. programmabegroting 2017	Nacalculatie 2016 (structureel effect)	Bijdrage OGGZ kvNH 2017
	definitief	1,29	0,01	1,30
Den Helder	56.275	72.595	563	73.158
Hollands Kroon	47.546	61.334	475	61.810
Schagen	46.159	59.545	462	60.007
Texel	13.574	17.510	136	17.646
Totaal	**163.554**	**210.985**	**1.636**	**212.620**

De bijdrage Veilig Thuis 2017 is verhoogd met een extra bijdrage om in te kunnen spelen op het aantal meldingen.

Gemeente	Bijdrage Veilig Thuis 2017	Extra bijdrage Veilig Thuis 2017	Totaal bijdrage Veilig Thuis 2017
Alkmaar	668.298	127.992	**796.290**
Bergen (NH.)	46.015	8.813	**54.828**
Castricum	60.970	11.677	**72.647**
Den Helder	492.854	94.391	**587.245**
Drechterland	50.706	9.711	**60.417**
Enkhuizen	89.413	17.124	**106.537**
Heerhugowaard	216.845	41.530	**258.375**
Heiloo	34.511	6.609	**41.120**
Hollands Kroon	95.892	18.365	**114.257**
Hoorn	541.704	103.746	**645.450**
Koggenland	62.371	11.945	**74.316**
Langedijk	82.252	15.753	**98.005**
Medemblik	170.699	32.692	**203.391**
Opmeer	47.451	9.088	**56.539**
Schagen	110.687	21.199	**131.886**
Stede Broec	101.343	19.409	**120.752**
Texel	35.530	6.805	**42.335**
Uitgeest	42.564	8.152	**50.716**
Totaal	**2.950.104**	**565.000**	**3.515.104**

In de uitgangspunten die door de gemeenten zijn vastgesteld voor de Gemeenschappelijke Regelingen is opgenomen dat indien na afloop van een jaar blijkt dat de gehanteerde loonindexering meer dan 0,5% afwijkt van hetgeen vooraf als uitgangspunt is meegenomen, nacalculatie zal volgen. Omdat de definitieve indexatie meer dan 0,5 % afwijkt van de begroting 2017 wordt nacalculatie toegepast.

Vanaf oktober 2017 is de nieuwe cao Gemeenten van kracht. Deze cao loopt van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019. Op basis van de genoemde uitgangspunten kan als gevolg hiervan nacalculatie doorgevoerd worden. De totale stijging van de personele lasten 2017 betreft;

- Loonsverhoging van 0,4% uit de vorige cao (zie ook indexatiebrief 2018 aan GR-en d.d. 22-12-2016);
- Verhoogde pensioenpremies met 2,7% (zie ook indexatiebrief 2018 aan GR-en d.d. 22-12-2016);
- Loonsverhoging 1% per 1 augustus 2017 (naar rato 2017 0,42%) uit de nieuwe cao van oktober 2017;
- Loonsverhoging 0,5% per 1 december 2017 (naar rato 2017 0,04%) uit de nieuwe cao van oktober 2017.

In totaal leidt dit tot een verhoging van de loonkosten van 3,56%. Omdat dit 1,36% hoger is dan de verkregen 2,2% looncompensatie bij de begroting, vindt nacalculatie plaats.

Indexering o.b.v. **begroting 2017**	Verdeling	2017
Prijsindex	30%	1,30%
Loonindex	70%	2,20%
Gewogen loon- en prijsindexatie	**100%**	**1,93%**

Indexering o.b.v. **nacalculatie 2017**	Verdeling	2017
Prijsindex	30%	1,30%
Loonindex	70%	3,56%
Gewogen loon- en prijsindexatie	**100%**	**2,88%**

De gewogen loon- en prijsindexatie voor 2017 op basis van nacalculatie bedraagt 2,88% (zie bovenstaande tabel). In de primaire begroting 2017 is de verkregen loon- en prijscompensatie 1,93%, dit betekent een nog te factureren nacalculatie van 0,95% over 2017.

De nacalculatie van de algemene gemeentelijke bijdrage bedraagt (€ 110.301), de gemeentelijke bijdrage 0-4-jarigen & adolescenten (€ 72.764) en de bijdrage OGGZ KvNH (€ 1.636) is verwerkt als baten in de jaarstukken 2017. Gezien het resultaat 2017 en de reservepositie wordt aan het algemeen bestuur voorgesteld om deze aan de gemeenten na te factureren.

Gemeente	Nacalculatie Gemeentelijke bijdrage algemeen 2017	Nacalculatie Gemeentelijke bijdrage 0-4 & adolescenten 2017	Nacalculatie Bijdrage OGGZ KvNH 2017	Totaal
Alkmaar	18.295	11.511		29.805
Bergen	5.090	2.831		7.921
Castricum	5.883	3.688		9.571
Den Helder	9.567	5.687	563	15.816
Drechterland	3.298	2.274		5.572
Enkhuizen	3.137	1.984		5.122
Heerhugowaard	9.168	6.841		16.008
Heiloo	3.857	2.468		6.326
Hollands Kroon	8.083	5.485	475	14.043
Hoorn	12.269	8.433		20.702
Koggenland	3.820	2.715		6.535
Langedijk	4.666	3.324		7.990
Medemblik	7.433	5.138		12.571
Opmeer	1.927	1.318		3.245
Schagen	7.847	5.151	462	13.460
Stede Broec	3.654	2.527		6.181
Texel	2.308	1.389	136	3.833
Totaal	**110.301**	**72.764**	**1.636**	**184.701**

1.2 Paragrafen

1.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf is bedoeld om inzicht te geven in de omvang van de buffers die aanwezig zijn om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Door aandacht te besteden aan de opbouw van het weerstandvermogen zou voorkomen moeten worden, dat financiële tegenvallers meteen leiden tot een aanvullend beroep op de gemeenten. De financiële situatie van GGD HN is eind 2017 na onttrekking van het negatieve resultaat over 2017 zeer zorgwekkend. De algemene reserve bedroeg begin 2017 na onttrekking van het resultaat over 2016 € 26.553. Het negatieve resultaat over 2017 bedraagt € 213.051, zodat de totale algemene reserve na bestemming van het resultaat een negatieve omvang zal hebben van € 186.498. In hoofdstuk 3.2 wordt voorgesteld om een aparte reserve te gaan vormen voor Veilig Thuis.

In de regels die van toepassing zijn verklaard op alle Gemeenschappelijke Regelingen, is opgenomen dat de algemene reserve maximaal 2,5% van het begrotingstotaal heeft. Voor 2017 bedraagt de maximale omvang van de algemene reserve 2,5% van € 33.192.000 (dit is € 829.800). De huidige negatieve reserve is -22,5% van de toegestane maximale hoogte van de reserve.

De **bestemmingsreserve Huisvesting West-Friesland** is in het verleden gevormd voor investeringen in huisvesting ad € 353.000 en valt jaarlijks voor een deel vrij ter compensatie van afschrijvingen.

<u>Risico's</u>

Beinvloedbare lasten/besparingsopdrachten
In de programmabegroting 2017 zijn de vermindering van de bijdragen voor Veilig Thuis (korting 5% ad € 150.000) en afname van het aantal inwoners 0-19 (deze bedraagt gemiddeld € 120.000 per jaar) verwerkt. Het risico met betrekking tot Veilig Thuis is onderwerp van gesprek geweest in 2017 en heeft geleid tot een extra bijdrage. Het is in 2017 niet (volledig) gelukt om de daling van de bijdrage voor JGZ in verband met de afname van het aantal inwoners 0-19 op te vangen binnen de begroting, in combinatie met een hoog langdurig ziekteverzuim heeft dit voor een tekort gezorgd bij programma Jeugd. Het risico van € 130.000 voor verplichtingen (vooral WW) inzake boventalligheid is ingepast binnen de begroting. Tot slot is de programmabegroting sluitend gemaakt met een nog in te vullen stelpost. Het streven was om deze in zijn totaliteit binnen de begroting op te vangen. Hoewel het tekort andere oorzaken heeft, kan vanwege het negatieve resultaat verondersteld worden dat de taakstellende sluitpost niet is opgevangen binnen de begroting.

Aanvullende taken voor gemeenten
Gemeenten nemen voor ongeveer 4 miljoen aan diverse, aanvullende taken af op diverse terreinen zoals OGGZ en JGZ. Gemeenten maken in toenemende mate een heroverweging of en in welke omvang zij deze door de GGD willen laten uitvoeren. Ook is sprake van verschuiving van een deel van de aanvullende JGZ-taken naar het basispakket. De GGD kan daardoor inkomsten verliezen, die niet direct gecompenseerd kunnen worden door verlaging van lasten. In 2017 is het gelukt deze risico's op te vangen.

Overige taken
De GGD voert taken op diverse gebieden uit zoals Technische Hygiënezorg, Forensische geneeskunde (FGE) en Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA). De inkomsten daaruit staan onder druk door bijv. aanbestedingen zoals bij de FGE en door concurrentie van andere partijen zoals bij reizigersvaccinatie. Ook is sprake van onvoorspelbare ontwikkelingen inzake instroom asielzoekers, waardoor voor de GGD extra kosten dreigen (noodopvang, realisatie huisvesting op AZC's) zonder dat daar adequate

inkomsten tegenover staan. In 2017 is gebleken dat vanwege onvoorspelbare ontwikkelingen inzake de instroom van asielzoekers het niet gelukt is om voor dit onderdeel binnen de begroting te blijven. De inkomsten voor Technische Hygiënezorg zijn tegen gevallen, vanwege lagere omzet op de inspecties van kinderopvang.

Uitvoeringsprocessen
De GGD is in 2016 gestart met een heroverweging van alle bedrijfsprocessen gericht op optimalisatie. Daarbij worden de risico's per proces belicht evenals de te nemen maatregelen om deze risico's te beperken. Tevens wordt geïnvesteerd in innovatie door het slimmer inrichten van werkprocessen. Een gevolg kan zijn dat daardoor werkzaamheden wegvallen, hetgeen tot vermindering van de personele inzet leidt. Het risico bestaat dat boventalligheid niet direct opgelost kan worden, deze risico's zijn opgevangen binnen de begroting.

Vennootschapsbelasting
Per 2016 zijn de decentrale overheden en dus ook GGD HN onder Vennootschapsbelasting (VPB) komen te vallen. In 2016 is landelijk onderzoek gedaan naar de mogelijke gevolgen. Resultaat is dat een aantal taken mogelijk onderhevig zijn aan Vennootschapsbelasting, zoals Reizigersvaccinatie en Forensische Geneeskunde.

1.2.2 Financiering

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.
Voor GGD HN is in 2015 een herzien treasurystatuut vastgesteld. Het statuut is het kader voor het uitvoeren van de treasuryfunctie. De belangrijkste punten zijn:

- Gelden worden alleen uitgezet bij de BNG.
- De organisatie maakt geen gebruik van derivaten.

Ontwikkelingen
Door de gunstige financieringspositie (met de aanwezigheid van de bestemmingsreserves en vooruit ontvangen projectgelden), is het in 2017 niet nodig geweest om vreemd geld aan te trekken. Er is een goede rekening-courantfaciliteit met BNG overeengekomen waar af en toe gebruik van gemaakt wordt. Omdat de GGD een Gemeenschappelijke Regeling is met de hierbij behorende verantwoordelijkheidsstructuur, zal het geen probleem zijn om op zeer korte termijn vreemd geld aan te trekken. Afspraken hiertoe zijn reeds gemaakt met de BNG. Regelmatige analyse van de cashflow zal tijdig aantonen wanneer een tekort aan vlottende middelen dreigt. Gezien de rechtspositionele positie van de GGD als Gemeenschappelijke Regeling zal het aantrekken van lang vreemd vermogen geen probleem opleveren.

Risicobeheer: de Kasgeldlimiet en de Rente-risiconorm
Ter beperking van het renterisico heeft de wetgever de hoogte van de netto vlottende schuld voor Gemeenschappelijke Regelingen gemaximaliseerd op 8,2% van de begrote lasten; de zogenoemde kasgeldlimiet. Overschrijding hiervan zou kunnen leiden tot het aantrekken van lang geld.

De limieten in 2017 (x € 1.000):

Begrote lasten op jaarbasis:	€	33.192	limiet:	€	2.722
gem. ruimte t.o.v. limiet:				€	933

*minimum is € 300

Zoals te zien is, blijft GGD HN ruim binnen de kasgeldlimiet. Om deze reden is niet overgegaan tot het aantrekken van een langlopende geldlening. De wetgever heeft de rente-risiconorm gemaximaliseerd op 20% van de vaste schuld. Dit betekent dat het totaal aan herfinancieringen en renteherzieningen op de vaste schuld in enig jaar beperkt is tot 20% van de vaste schuld. GGD HN heeft geen enkele langlopende schuld.

EMU-saldo
Het EMU-saldo van GGD HN wordt bepaald door het resultaat over 2017 te corrigeren voor de afschrijvingen en de investeringen die tijdens het jaar gedaan zijn. Volgens de Wet Houdbare OverheidsFinanciën dient dit saldo in de jaarverslaggeving te worden opgenomen.

Resultaat 2017	€ 213 -/-
Afschrijving 2017	€ 555
Investeringen 2017	€ 895 -/-
EMU-saldo	€ 553-/-

Financiële kengetallen

Met ingang van de programmaverantwoording 2015 nemen Gemeenschappelijke Regelingen financiële kengetallen op ter vergroting van het inzicht in de financiële stabiliteit. De kengetallen die hierbij op GGD HN van toepassing zijn betreffen de netto schuldquote, de solvabiliteit en de structurele exploitatieruimte. De kengetallen m.b.t. de grondexploitatie en de belastingcapaciteit zijn voor GGD HN niet van toepassing.

Verloop kengetallen	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Netto schuldquote	5,3%	2,5%	6,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	5,3%	2,5%	6,8%
Solvabiliteitsratio	0,6%	11,1%	-1,3%
Structurele exploitatieruimte	1,6%	-0,9%	-0,6%

De netto schuldquote is ten opzichte van de realisatie 2016 1,5% toegenomen, omdat de netto schulden in verhouding tot de totale inkomsten licht zijn toegenomen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is gelijk aan de netto schuldquote, omdat GGD HN geen leningen heeft afgesloten. De solvabiliteitsratio is negatief geworden, vanwege het negatieve resultaat in 2017 en de negatieve algemene reserve die is ontstaan. De structurele exploitatieruimte is verslechterd, omdat in 2017 structurele lasten gedekt zijn door niet-structurele baten (detacheringsopbrengsten).

1.2.3 Bedrijfsvoering

In 2017 is de gehele organisatie overgegaan maar Office365 en hebben we afscheid genomen van Citrix. Voor medewerkers betekent dat zij plaats onafhankelijk kunnen werken. Daarnaast zijn de laptops van medewerkers vervangen. De eerste stap om van bedrijfsvoering naar bedrijfsondersteuning te gaan is gezet. Hiervoor is ook een pilot servicedesk uitgevoerd. Deze wordt in 2018 verder uitgewerkt. Er is aan het eind van het jaar afscheid genomen van de directeur bedrijfsvoering.

Samenwerking veiligheidsregio (VR)
Met de VR wordt inhoudelijk samengewerkt in de projecten valpreventie en personen met verward gedrag. Daarnaast wordt waar mogelijk samen ingekocht.

Bestuurlijke organisatie
Gemeenschappelijke Regelingen dienen volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) te begroten en te rapporteren. Ook geldt voor Gemeenschappelijke Regelingen het verplichte gebruik van de verordeningen 212 en 213.
Door middel van mandatering van de directeur worden veel van de bevoegdheden van het dagelijks bestuur doorgeschoven, waarbij de uiteindelijke verantwoordelijkheid bij het dagelijks bestuur ligt.

Zowel in het dagelijks als algemeen bestuur hebben een aantal mutaties plaatsgevonden. De wethouders van Enkhuizen, Heerhugowaard, Langedijk en Stede Broec zijn vertrokken en vervangen door nieuwe leden van het algemeen bestuur.

Personele informatie
Ultimo 2017 waren er 370 fte in dienst (vorig jaar 347 fte). Het ziekteverzuim over 2017 bedraagt 7,1% (vorig jaar 6,8%) en is ruim hoger dan de streefwaarde van 5%.
Ziekteverzuim is nadrukkelijk een aandachtspunt van de directie: de werkdruk wordt hierdoor nadelig beïnvloed en budgettair is het lastig om kosten van ziektevervanging op te vangen. Het ziekteverzuim wordt voortdurend gevolgd via maandelijkse overzichten, afstemming met de bedrijfsartsen en de verantwoordelijke DMT-leden. Waar mogelijk wordt gezocht naar alternatieven bijvoorbeeld thuis werken of een andere taak binnen of buiten de organisatie. Ook worden via GGD Groei(t) (preventieve) cursussen aangeboden.

1.2.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen GGD HN
De kapitaalgoederen die bij GGD HN aanwezig zijn, hadden per 31-12-2016 een boekwaarde van € 1.845.000,-. In 2017 zijn op diverse onderdelen investeringen gedaan, enerzijds als vervanging van niet langer te gebruiken activa, anderzijds om de bedrijfsvoering op een betrouwbare manier te kunnen laten verlopen.

GGD HN is geen eigenaar van de panden die gebruikt worden. De financiële risico's met betrekking tot groot onderhoud zijn daarmee beperkt.

Per 31-12-2017 bedroeg de boekwaarde van de activa € 2.181.000. Deze boekwaarde is als volgt te verdelen:

Bedrijfsgebouwen (inrichting):	€ 407.000
Machines, apparaten en installaties:	€ 670.000
Overige materiële vaste activa:	€ 1.105.000
	€ 2.181.000

De boekwaarde van de overige materiële vaste activa is aanzienlijk toegenomen als gevolg van het activeren van de reeds gerealiseerde projectkosten van € 482.000 van het digitaal dossier JGZ. De projectkosten hebben betrekking op de ontwikkeling van het nieuwe digitaal dossier JGZ en zullen met ingang van 2019 afgeschreven worden.

1.2.5 Verbonden partijen

GGD HN is primair verbonden aan de (per 1-1-2016) 17 deelnemende gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling GGD.

Stichting JGZ GGD Hollands Noorden
GGD HN heeft medewerkers in vaste dienst met uitzondering van een aantal dat in dienst wilde blijven van de in 01-01-2010 opgerichte Stichting Jeugdgezondheidszorg Hollands Noorden (wegens pensioenrechten e.d.). De baten en lasten van de Stichting Jeugdgezondheidszorg Hollands Noorden zijn verantwoord in de jaarrekening van GGD HN. Het bestuur van GGD HN is hetzelfde als het bestuur van de Stichting. Er komen geen nieuwe medewerkers meer in dienst van deze stichting.

Coöperatie GGD Support Centrum Coöperatief U.A.
Deze coöperatie is in 2015 opgericht en heeft als doel de behartiging van de belangen van haar leden door o.a. het inkopen en in stand houden van softwareapplicaties die de leden kunnen ondersteunen bij de uitvoering van hun taken. Het lidmaatschap van de coöperatie is voorbehouden aan GGD'en.

Op 1 juli 2017 is de heer N. Plug afgetreden als bestuurder van de coöperatie en is de heer E.J. Paulina, directeur GGD Hollands Noorden, ingeschreven als bestuurder van de coöperatie. Op 5 september 2017 heeft RDOG Hollands Midden ingevolge het besluit van het Algemeen Bestuur van de RDOG Hollands Midden (d.d. 5 juli 2017) het lidmaatschap van de coöperatie opgezegd met als effectieve einddatum 31 december 2017.

De inbreng in de coöperatie door GGD HN, de lasten en baten van de coöperatie en het eigen vermogen bedraagt per 31-12-2017 € 0, -.

Gedurende het boekjaar 2017 heeft GGD HN geen andere bestuurlijke of financiële belangen in andere partijen gehad.

1.2.6 Rechtmatigheid

De controle op de rechtmatigheid is gericht op de naleving van het normenkader waarmee is voldaan aan de minimale vereisten op het gebied van de rechtmatigheid. Het normenkader is in 2015 bijgewerkt en vastgesteld in het algemeen bestuur en is nog van toepassing op de controle van de jaarstukken over 2017.
Hierbij geldt dat alleen artikelen van belang zijn voor zover deze directe financiële beheersbehandeling betreffen of kunnen betreffen. Verder is de controle gericht op:

- Programmabegroting 2017
- Financiële verordening artikel 212 (herzien vastgesteld AB november 2015)
- Controleverordening artikel 213 (herzien vastgesteld AB november 2015)
- Periodieke rechtmatigheidsonderzoeken.

2 Jaarrekening

2.1 Overzicht van lasten en baten en toelichting

Binnen de programmaverantwoording van GGD HN onderscheiden we vier programma's:

Baten en lasten GGD HN per programma:

Lasten: (bedragen x € 1.000,-)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Progr. 1 : Jeugd	20.927	19.757	20.838
Progr. 2 : Infectieziektebestrijding	5.417	5.434	5.416
Progr. 3 : Kwetsbare Burger	5.427	5.132	6.224
Progr. 4 : Onderzoek, beleid & preventie	3.037	2.870	2.107
Totale lasten	**34.807**	**33.192**	**34.585**

Baten (bedragen x € 1.000,-)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Progr. 1 : Jeugd	20.275	19.695	20.594
Progr. 2 : Infectieziektebestrijding	5.514	5.413	5.500
Progr. 3 : Kwetsbare Burger	5.465	5.129	6.207
Progr. 4 : Onderzoek, beleid & preventie	3.074	2.850	2.094
Totale baten	**34.328**	**33.087**	**34.395**
Resultaat voor bestemming	-479	-105	-191
Toevoeging reserves	0	0	50
Onttrekkingen reserves:			
Progr. 1 : Jeugd	19	19	19
Progr. 2 : Infectieziektebestrijding	4	4	4
Progr. 3 : Kwetsbare Burger	1	2	2
Progr. 4 : Onderzoek, beleid & preventie	2	2	2
Mutatie reserves	27	27	27
Bedrijfsvoeringsresultaat na bestemming (-/- = nadelig)	**-451**	**-77**	**-213**
Sluitpost (taakstellend)		77	
Resultaat na bestemming (-/- = nadelig)	**-451**	**0**	**-213**

De lasten en baten laten verschillen zien doordat er organisatorisch wijzigingen zijn door gevoerd en doordat door de wetgever is besloten om het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) met ingang van 2018 te vernieuwen. De gemeenschappelijke regelingen (GR-en) moeten met ingang van de begroting 2018 aan de vereisten van de BBV te voldoen. Om hier goed op voorbereid te zijn heeft de GGD in 2017 de administratie anders ingericht om aan te sluiten bij de nieuwe definities van de regels voor verslaglegging (BBV). Door vernieuwde BBV worden de kosten (en baten) van de overhead apart weergegeven. De vastgestelde begroting 2017 (juli 2016) bestaat uit 4 programma's: Jeugd, Infectieziektebestrijding, Kwetsbare Burger en Onderzoek, Beleid & Preventie. Deze begroting is echter niet gebaseerd op de het vernieuwde BBV en daardoor ontstaan er ten opzichte van de vastgestelde

begroting 2017 verschuivingseffecten. Vanaf begrotingsjaar 2018 is dit niet meer aan de orde, omdat de vastgestelde begroting 2018 volledig is ingericht op basis van het vernieuwde BBV.

Het negatieve resultaat bedraagt € 213.000 (0,6% van het begrotingstotaal), dat met name voortkomt uit het negatieve resultaat van € 225.000 bij programma Jeugd.

Begrotingsrechtmatigheid

De programmarekening laat met betrekking tot de lasten een overschrijding van de begroting zien van € 1.393.000, oftewel 4,2% ten opzichte van het begrotingsbedrag. De begrotingsoverschrijdingen zijn per programma getoetst aan de kadernota rechtmatigheid (website commissie BBV), waarbij voor het programma Infectieziektebestrijding geen begrotingsonrechtmatigheid is geconstateerd. Bij zowel het programma Jeugd als het programma Onderzoek, Beleid en Preventie is per saldo sprake van hogere lasten, maar hiervan is het bestuur tussentijds, bij de 2e bestuursrapportage, op de hoogte gesteld. Het Programma Kwetsbare Burger is afgesloten met een beperkt negatief resultaat van € 16.000. De verwachting bij de 2e bestuursrapportage was echter een positief resultaat, maar met name door een afname inzake de instroom van asielzoekers in het 4e kwartaal van 2017 is er een beperkt negatief resultaat ontstaan. Door het late tijdstip waarop deze ontwikkeling bekend is geworden, was het niet mogelijk om het bestuur hier vooraf over in te lichten. De onvoorspelbaarheid van de instroom van asielzoekers blijft een autonome ontwikkeling waarop lastig te anticiperen is. Met het vaststellen van de jaarstukken verklaart het Algemeen Bestuur zich alsnog akkoord met de overschrijding van de lasten op dit onderdeel.

Onzekerheid over de financiële rechtmatigheid

De GGD heeft over 2017 een onderzoek gedaan naar de rechtmatigheid van verantwoorde lasten alsmede investeringen. Over 2017 bedragen de verantwoorde lasten € 34.517.000 en de investeringen bedragen € 413.000. Uit het onderzoek is gebleken dat 33 inkoopdossiers over 2017 moeten worden getoetst aan de regels uit de Aanbestedingswet 2012 en het Inkoopbeleid 2016-2018 van GGD HN.

Uit het onderzoek blijkt dat bij 8 inkoop dossiers achteraf niet kan worden vastgesteld of meervoudig onderhands is aanbesteed. Bij deze inkoopdossiers is de dossiervoering nog niet op orde waardoor sprake is van onzekerheid over de financiële rechtmatigheid over de daarmee samenhangende lasten en investeringen. De onzekerheid bedraagt € 0,6 miljoen, zijnde 1,7% van verantwoorde lasten alsmede investeringen.

Overzicht incidentele baten en lasten

In 2017 zijn geen materiele incidentele baten en lasten gerealiseerd.

2.2 Balans per 31 december 2017 en toelichting

Balans GGD HN per 31 december 2017

(bedragen x € 1.000,-)	31-12-2017		31-12-2016	
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa		2.181		1.845
Investeringen met een economisch nut				
Overige Investeringen met een economisch nut	2.181		1.845	
Totaal vaste activa		**2.181**		**1.845**
Vlottende activa				
Voorraden				
Gereed product en handelsgoederen		43		39
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		5.888		4.326
Vorderingen op openbare lichamen	5.705		4.280	
Overige Vorderingen	183		46	
Liquide middelen		17		2.175
Kassaldi	1		2	
Banksaldi	11		2.170	
Kruisposten	5		3	
Overlopende activa		2.228		1.772
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.354		984	
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	874		788	
Totaal vlottende activa		**8.175**		**8.311**
Totaal-generaal		**10.357**		**10.156**

Balans GGD HN per 31 december 2017

(bedragen x € 1.000,-)	31-12-2017		31-12-2016	
PASSIVA				
Vaste passiva				
Eigen vermogen		-133		57
Algemene reserve	27		478	
Bestemmingsreserves	53		31	
Resultaat na bestemming	-213		-451	
Totaal vaste passiva		**-133**		**57**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		1.747		1.761
Overige schulden	1.747		1.761	
Overlopende passiva		8.743		8.338
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	8.203		7.888	
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	539		450	
Totaal vlottende passiva		**10.490**		**10.099**
Totaal-generaal		**10.357**		**10.156**

Toelichting op de balans

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Investeringen met een economisch nut	31-12-2017	31-12-2016
Overige investeringen met een economisch nut	2.181	1.845
Totaal	2.181	1.845

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	31-12-2017	31-12-2016
Bedrijfsgebouwen (inrichting/aanpassing)	407	380
Machines, apparaten en installaties	670	742
Overige materiële vaste activa	1.105	724
Totaal	2.181	1.845

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe-ringen	Des-investeringen	Afschrij-vingen	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Bedrijfsgebouwen	380	100	1	72	-	407
Machines, apparaten en installaties	742	74	2	144	-	670
Overige materiële vaste activa	724	720	-	339	-	1.105
Totaal	1.845	895	3	555	-	2.181

Voorraden	31-12-2017	31-12-2016
Gereed product en handelsgoederen (vaccins)	43	39

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	5.705	4.280
Overige vorderingen	183	46
Totaal	5.888	4.326

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	31-12-2017	31-12-2016
Banksaldi	11	2.170
Kassaldi	1	2
Kruisposten	5	3
Totaal	17	2.175

Overlopende activa

De overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	31-12-2017	31-12-2016
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.354	984
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	874	788
Totaal	2.228	1.772

De overlopende activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
Vooruitbetaalde bedragen	741	653
Nog te ontvangen bedragen		
- overige nog te ontvangen bedragen	33	24
- Rekening-courant Stichting JGZ	100	111
- nog te ontvangen bedragen openbare lichamen	1.285	737
- nog te ontvangen projectgelden (zie hieronder)	69	246
	1.487	1.119
Totaal	2.228	1.772

Verloopoverzicht 'De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel'	31-12-2016	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	31-12-2017
VoorZorg Enkhuizen	-	2	-	2
VoorZorg Hoorn	-	3	-	3
Voorzorg Langedijk	-	6	-	6
GGD-dossier fase 2 (in 2017 toegevoegd aan materiële vaste activa)	140	-140	-	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2016 - WF	16	-	16	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - Communicatie	1	-	1	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - NHN	-	89	87	3
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - NK	-	87	79	7
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - WF	-	84	73	11
Jeugd, Alcohol & Drugs 2018 - WF	-	9	-	9
Samen Starten App	1	-	1	-
Maatwerk JGZ Drechterland 2016	13	-	13	-
Maatwerk JGZ Drechterland 2017	-	17	12	6
Maatwerk JGZ Enkhuizen 2016	25	16	40	-
Maatwerk JGZ Enkhuizen 2017	-	46	40	6
Maatwerk JGZ Heiloo 2017	-	9	6	3
Maatwerk JGZ Koggenland 2016	3	1	4	-
Maatwerk JGZ Langedijk 2016	14	-	14	-
Maatwerk JGZ Langedijk 2017	-	8	4	4
Maatwerk JGZ Opmeer 2016	4	0	4	-
Maatwerk JGZ Opmeer 2017	-	20	13	7
Maatwerk JGZ Stede Broec 2016	27	23	50	-
Maatwerk JGZ Stede Broec 2017	-	19	17	2
Maatwerk JGZ Texel 2016	1	-	1	-
Totaal	246	300	477	69

PASSIVA

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Algemene reserve	27	478
Bestemmingsreserves	53	31
Resultaat na bestemming	(213)	(451)
Totaal	133-	57

Het verloop in 2017 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Saldo 31-12-2016	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat bestemming voorgaand boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Saldo 31-12-2017
Algemene reserve	478	-	-	451-	-	27
Reserve inrichting huisvesting WF	31	-	27-	-	-	3
Reserve gezondheidsonderzoeken	-	50	-	-	-	50
Totaal	509	50	27-	451-	-	80

Algemene reserve

Het Algemeen Bestuur heeft bij de vaststelling van de jaarstukken over 2016 bepaald dat het negatieve resultaat onttrokken wordt aan de algemene reserve.
Na deze bestemming bedraagt de algemene reserve € 26.553 positief.

Reserve huisvesting West-Friesland

Deze bestemmingsreserve is nog voor de fusie bij de GGD Westfriesland gevormd ter dekking van de kosten van de nieuwe huisvesting voor zaken als inrichting, verhuizing en dergelijke.
In 2018 zal het restant van deze reserve evenredig met de nog te plegen afschrijvingen vrijvallen.

Reserve gezondheidsonderzoeken

Het Algemeen Bestuur heeft in 2017 besloten tot het vormen van deze reserve om te anticiperen op de noodzaak om over voldoende middelen te beschikken om eens in de voer jaar uitgebreide gezondheidsonderzoeken uit te kunnen voeren. Besloten is om jaarlijks € 50.000 aan deze bestemmingsreserve toe te voegen en deze te gebruiken ter dekking van de cyclische kosten die eens in de vier jaar te zien zullen zijn.

Nog te bestemmen resultaat 2017:

Het nog te bestemmen resultaat over 2017 bedraagt € 213.051 negatief. Voorgesteld wordt om het negatieve resultaat GGD Algemeen van € 207.297 te onttrekken aan de algemene reserve, die daarmee € 180.744 negatief bedraagt.
Voorgesteld wordt verder om een bestemmingsreserve Egalisatie exploitatie Veilig Thuis te vormen en hieraan het negatieve resultaat op Veilig Thuis van € 5.754 te onttrekken.

Vlottende Passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden	31-12-2017	31-12-2016
- Crediteuren	1.104	1.379
- Te verrekenen projectgelden	115	132
- Banksaldi	529	
- Overige kortlopende schulden	-	249
Totaal	1.747	1.761

Verloopoverzicht te verrekenen projectgelden	31-12-2016	Toevoegingen	Aanwendingen	31-12-2017
Maatwerk JGZ Alkmaar 2016	23	-	23	0
Maatwerk JGZ Alkmaar 2017	-	567	562	5
Maatwerk JGZ Bergen 2016	3	6	9	-
Maatwerk JGZ Bergen 2017	-	40	32	8
Maatwerk JGZ Castricum 2017	-	94	93	1
Maatwerk JGZ Den Helder 2016	4	3	7	-
Maatwerk JGZ Drechterland 2017	-	4	2	2
Maatwerk JGZ Enkhuizen 2016	-	2	-	2
Maatwerk JGZ Heerhugowaard 2016	19	-	19	-
Maatwerk JGZ Hollands Kroon 2016	70	-	46	24
Maatwerk JGZ Hollands Kroon 2017	-	148	125	23
Maatwerk JGZ Hoorn 2017	-	224	221	2
Maatwerk JGZ Koggenland 2017	-	19	16	3
Maatwerk JGZ Langedijk 2017	-	56	54	2
Maatwerk JGZ Medemblik 2016	2	9	9	2
Maatwerk JGZ Medemblik 2017	-	120	103	17
Maatwerk JGZ Opmeer 2015	1	-	-	1
Maatwerk JGZ Opmeer 2016	-	0	-	0
Maatwerk JGZ Schagen 2015	2	-	-	2
Maatwerk JGZ Schagen 2016	8	-	8	-
Maatwerk JGZ Schagen 2017	-	92	74	18
Maatwerk JGZ Stede Broec 2016	-	2	-	2
Maatwerk JGZ Texel 2015	0	-	0	-
Maatwerk JGZ Texel 2017	-	13	13	0
Totaal	132	1.400	1.418	115

Overlopende passiva

De overlopende passiva kunnen als volgt onderscheiden worden:

	31-12-2017	31-12-2016
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	8.203	7.888
De van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	539	450
Totaal	**8.743**	**8.338**

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	31-12-2017	31-12-2016
- te betalen BTW	60	3
- salarissen, loonheffing, pensioenafdracht e.d.	1.780	1.182
- overige overlopende passiva	6.363	6.704
Totaal	**8.203**	**7.888**

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	31-12-2017	31-12-2016
- Vooruitontvangen investeringsbijdragen	-	30
- Vooruitontvangen overige	7	25
- Lopende projecten	532	396
Totaal	**539**	**450**

De in de balans opgenomen post 'De van Europees en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren' kan als volgt worden gespecificeerd:

Verloopoverzicht	31-12-2016	Toevoegingen	Aanwendingen	31-12-2017
Jeugd & Alcohol WF 2012	26	-	26	-
Huiselijk Geweld Deskundigheidsbevordering 2015	1	-	-	1
Huisvesting Bernhardplein Den Helder	4	-	4	(0)
Preventie ziekteverzuim & schoolverlaten Hoorn	0	171	42	129
Stevig ouderschap Heerhugowaard	0	4	3	1
Samen Starten App	0	6	3	3
Westfrisse Jeugd	17	-	17	-
Onderzoek Eenzaamheid Ouderen Den Helder	19	47	65	-
Monitor JAD	48	-	24	24
Huiselijk Geweld Deskundigheidsbevordering 2016	10	-	10	-
Pilot de Verbinding Den Helder	0	60	40	19
Preventie ziekteverzuim Opmeer	0	10	0	10
Pilot 7 x 24 uurs bereikbaarheid	0	62	0	62
VoorZorg Alkmaar	95	123	103	115
VoorZorg Den Helder	57	67	57	68
VoorZorg Heerhugowaard	36	27	33	31
VoorZorg Medemblik	23	-	9	14
VoorZorg gemeente Hollands Kroon	4	11	11	4
VoorZorg gemeente Schagen	16	27	16	27
VoorZorg gemeente Koggenland	1	4	5	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2016 - Communicatie	8	-	8	0
Jeugd, Alcohol & Drugs 2016 - Noord Kennemerland	3	-	3	0
Jeugd, Alcohol & Drugs 2016 - Kop van NH	22	3	25	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2016 - Organisatie & Coördinatie	3	-	3	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2016 - Sociale Veiligheid	5	-	5	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - Communicatie	0	34	20	14
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - Sociale Veiligheid	0	5	3	2
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - Kop van NH	0	43	40	3
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - Gezondheid	0	5	0	5
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017, Onderzoek jaarlijkse reservering	0	25	25	-
Totaal	396	735	598	532

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

Het huurcontract van het pand in Alkmaar is verlengd en loopt tot 31-12-2025. De huur- en serviceverplichtingen voor 2018 bedragen € 212.709.

Het huurcontract van het pand in Hoorn loopt tot 1 december 2018. Mogelijk wordt dit verlengd. De huur- en serviceverplichtingen voor 2018 bedragen € 109.040.

Het huurcontract van het hoofdkantoor in Alkmaar loopt tot 1 maart 2030. De huur- en serviceverplichtingen voor 2017 bedragen € 485.852.

Ten behoeve van de Jeugdgezondheidszorg en de CJG's worden door de GGD diverse panden gehuurd. Het totaal van de huurverplichtingen voor 2017 bedraagt € 985.956. De op deze panden betrekking hebbende huurcontracten hebben verschillende einddata, variërend van de eerste periode van 2018 tot 2023.

Voor de locatie Enkhuizen is een bankgarantie afgegeven voor een bedrag van € 7.764 tot 01-01-2020.

De GGD heeft voor 2 voertuig een leaseverplichting. De leaseverplichting bedraagt in totaal circa € 25.750 per jaar. De resterende looptijd per eind 2016 bedraagt 3,5 respectievelijk 3,75 jaar.

2.3 Toelichtingen

2.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Voor arbeidsgerelateerde verplichtingen van jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze verplichting opgenomen. De referentieperiode is vier jaar. In afwijking daarop is in 2014 een verplichting opgenomen wegens een bovenmatig verlofstuwmeer. De mutaties hierin zijn in 2015, 2016 en 2017 verwerkt zodat de verplichting overeenkomt met het verloftegoed.

De afschrijvingstermijnen voor materiële vaste activa met economisch nut zijn toegepast volgens de financiële verordening:

a. Gronden en terreinen worden niet afgeschreven.
b. 50 jaar: bedrijfsgebouwen.
c. 20 jaar: inbouw en semipermanente opstal.
d. 10 jaar: verbouwingen bedrijfsgebouwen, technische installaties in bedrijfsgebouwen; inventaris.
e. 5 jaar: bedrijfsauto's; medische inventaris.
f. 5 jaar: kantoorautomatisering- en netwerkapparatuur; automatiseringsapparatuur; telefonie en communicatie; applicatieprogrammatuur.
   Voor deze categorieën kan bij substantiële investeringen met een ten opzichte van 5 jaar afwijkende economische levensduur door de directie worden besloten om een aangepaste afschrijvingstermijn te hanteren.

Het algemeen bestuur heeft de bevoegdheid om af te wijken van de genoemde afschrijvingstermijnen. Activa met een verkrijgingprijs van minder dan € 5.000 behoeven niet te worden geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. De laatstgenoemde activa worden altijd geactiveerd.

De voorraad medische verbruiksgoederen (vaccinaties ten behoeve van de Reizigersadvisering) wordt gewaardeerd tegen de laatst geldende inkoopprijs.

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Omdat het risico op aanzienlijke oninbaarheid van openstaande facturen laag wordt ingeschat, is geen voorziening voor dubieuze debiteuren gevormd.

De lasten en baten die behoren tot directie, management- en bedrijfsondersteuning worden op basis van de formatie uit de vastgestelde programmabegroting 2017 toegerekend aan de programma's Jeugd, Infectieziektebestrijding, Kwetsbare Burger en Onderzoek, Beleid en Preventie. Hiernaast worden de lasten en baten van het klantcontactcentrum op basis van de formatie uit de vastgestelde programmabegroting 2017 toegerekend aan het programma Jeugd en het programma Infectieziektebestrijding.

2.3.2 Wet normering topinkomens

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi) publieke sector heeft GGD HN zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

In het kader van de Wet Normering Topinkomens, is GGD HN gehouden de namen en salarisgegevens van de topfunctionarissen in de programmaverantwoording op te nemen.

Als topfunctionarissen kwalificeren alleen de directeuren en de leden van het bestuur. Lidmaatschap van het bestuur geschiedt onbezoldigd.

bedragen x € 1	E.J. Paulina	G. Geerdink	H. Smit	E. Maas
Functiegegevens	Directeur	Adjunct-directeur	Adjunct-directeur	Adjunct-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,00	1,00	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris	ja	ja	ja	ja
(Fictieve) dienstbetrekking	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	120.761	118.126	106.438	80.334
Beloningen betaalbaar op termijn	16.802	16.682	15.636	10.620
Subtotaal	*137.563*	*134.807*	*122.074*	*90.955*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	181.000	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-
Totale bezoldiging	**137.563**	**134.807**	**122.074**	**90.955**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/12 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,00	1,00	1,00	1,00
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	9.964	113.958	105.184	76.122
Beloningen betaalbaar op termijn	1.225	14.268	13.253	8.144
Totale bezoldiging 2016	**11.189**	**128.226**	**118.438**	**84.266**

GGD HN blijft binnen de grenzen die de WNT stelt aan de beloning voor topfunctionarissen.

Overzicht 2017

Naam topfunctionaris	Functie	Gemeente
Dhr. N. Plug	Directeur GGD HN tot 01-02-2017	GGD HN
Mw. A. van de Ven	Lid algemeen en dagelijks bestuur	Alkmaar
Dhr. J. Mesu	Lid algemeen bestuur Lid dagelijks bestuur (vanaf 19-4-2017)	Bergen
Dhr. K. Rood	Lid algemeen bestuur	Castricum
Dhr. D. te Grotenhuis	Lid algemeen bestuur	Drechterland
Dhr. M. Olierook Dhr. D. Luyckx	Lid algemeen bestuur (tot 8-3-2017) Lid algemeen bestuur (vanaf 4-4-2017)	Enkhuizen
Mw. C. van Diemen Dhr. G. Oude Kotte	Lid algemeen en dagelijks bestuur (tot 28-2-2018) Lid algemeen bestuur (vanaf 28-2-2017)	Heerhugowaard
Mw. E. Beens-Woudenberg	Lid algemeen bestuur	Heiloo
Dhr. P. Kos	Lid algemeen bestuur	Den Helder
Mw. N. Douw	Lid algemeen en dagelijks bestuur	Hoorn
Mw. M.M.J. van Gent-Overdevest	Lid algemeen en dagelijks bestuur	Hollands Kroon
Dhr. W. Bijman	Lid algemeen bestuur	Koggenland
Dhr. B.J.N. Fintelman Dhr. G. Rep	Lid algemeen bestuur (tot 27-9-2017 Lid algemeen bestuur (vanaf 27-9-2017)	Langedijk
Mw. J. Fit	Lid algemeen bestuur	Medemblik
Mw. E. Deutekom-Muntjewerff	Voorzitter algemeen en dagelijks bestuur	Opmeer
Dhr. B. Blonk	Lid algemeen bestuur	Schagen
Dhr. N. Slagter Dhr. J. Munnik Dhr. N. Slagter	Lid algemeen bestuur (tot 2-3-2017) Lid algemeen bestuur (van 2-3-2017 tot 20-12-2017) Lid algemeen bestuur (vanaf 20-12-2017)	Stede Broec
Mw. H. Huisman-Peelen	Lid algemeen en dagelijks bestuur	Texel

3 Overige gegevens

3.1 Controleverklaring

FLYNTH
adviseurs • accountants

Turfstekerstraat 63
Postbus 1077
1430 BB Aalsmeer
telefoon (088) 236 70 00
e-mail audit@flynth.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017
Wij hebben de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden te Schagen gecontroleerd.

Oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening
Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden, een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de lasten en baten over 2017 als van de activa en passiva per 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Oordeelonthouding betreffende financiële rechtmatigheid
Wij geven geen oordeel over de financiële rechtmatigheid van de in deze jaarrekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties over 2017. Vanwege het belang van de aangelegenheden beschreven in paragraaf "De basis voor onze oordeelonthouding betreffende financiële rechtmatigheid", zijn wij niet in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om daarop ons oordeel bij de financiële rechtmatigheid van de in deze jaarrekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties over 2017, te kunnen baseren.

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van lasten en baten en toelichting;
2. balans per 31 december 2017 en toelichting; en
3. toelichtingen bestaande uit de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en de rapportage in het kader van de Wet normering Topinkomens (WNT).

De basis voor ons oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

De basis voor onze oordeelonthouding betreffende financiële rechtmatigheid
De interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van het aanbestedingsproces van GGD Hollands Noorden heeft niet effectief gewerkt. De functie van het bewaken van de inkoopregistratie en de wettelijke vereisten hieromtrent heeft onvoldoende borging gehad in de organisatie.

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl.
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

In 2017 is er mogelijk niet aanbesteed waar wel sprake had moeten zijn van aanbestedingen, hetzij Europees, hetzij Nationaal. De omvang hiervan is niet duidelijk gezien het feit dat er nog geen volledige inkoopregistratie beschikbaar is. Wij zijn derhalve niet in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om daarop ons oordeel te baseren.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie
Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- programmaverantwoording en paragrafen;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten zoals vermeld in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de programmaverantwoording en de paragrafen in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en met artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening
De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de beleidsregels toepassing Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de lasten en baten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

710001400/CD/279

Flynth audit BV

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2015 van de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden zoals deze op 26 november 2015 door het algemeen bestuur is vastgesteld, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen;
- de financiële rechtmatigheidscriteria zijn vastgesteld met het normenkader door het algemeen bestuur op 26 november 2015 en de operationalisering van het normenkader voor rechtmatigheid in de beheersorganisatie van de gemeenschappelijke regeling;
- de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door het algemeen bestuur bij besluit van 26 november 2015 vastgesteld.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het algemeen bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het algemeen bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Aalsmeer, 29 maart 2018
Flynth Audit B.V.

Was getekend

drs. C.M. Dekker-Huige RA

710001400/CD/279

Flynth audit BV

3.2 Voorstel tot resultaatbestemming

De programmarekening sluit met een negatief resultaat van € 213.051. Het resultaat dat is behaald op Veilig Thuis bedraagt € 5.754 negatief en het resultaat voor GGD Algemeen bedraagt € 207.297 negatief.

Het voorstel is om

- Het resultaat op de GGD Algemeen van € 207.297 te onttrekken aan de Algemene Reserve, die daarmee € 180.744 negatief bedraagt;
- Een bestemmingsreserve Egalisatie exploitatie Veilig Thuis te vormen en hieraan het resultaat op Veilig Thuis van € 5.754 negatief te onttrekken zodat deze bestemmingsreserve € 5.754 negatief bedraagt.

Bijlage 1 – Lasten en baten totaal GGD HN

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten:	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Kostensoort			
Salarissen en soc.lasten	23.611	22.496	24.608
Rente en afschrijving	579	585	558
Goederen en diensten	9.898	10.112	9.351
Totaal lasten	**34.088**	**33.192**	**34.517**
Baten:			
Batensoort			
Goederen en diensten	9.624	9.371	9.967
Bijdrage Veilig Thuis	3.046	2.950	3.515
Gemeentelijke Bijdrage 0-4 jaar & adolescenten	7.666	7.736	7.892
Gemeentelijke Bijdrage Algemeen	12.112	11.460	11.641
Bijdrage Huisvesting JGZ	1.554	1.570	1.379
Totaal baten	**34.002**	**33.087**	**34.395**
Resultaat voor bestemming	**-86**	**-105**	**-123**
Toevoeging reserves			50
Onttrekkingen aan reserves	27	27	27
Incidentele Lasten	719	0	68
Incidentele Baten	326	-	
Bedrijfsvoeringsresultaat	**-451**	**-77**	**-213**
Sluitpost (taakstellend)		77	
Resultaat	**-451**	**0**	**-213**

Bijlage 2 SiSa-bijlage bij de jaarrekening

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

VWS	**H3**	**Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding** **Subsidieregeling publieke gezondheid** **Gemeenten**	Aantal consulten (jaar T) seksualiteitshulpverlening in het verzorgingsgebied. *Aard controle D1* *Indicatornummer: H3 / 01*	Aantal gevonden SOA's (jaar T) in het verzorgingsgebied *Aard controle D1* *Indicatornummer: H3 / 02*	Aantal SOA-onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied *Aard controle D1* *Indicatornummer: H3 / 03*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: H3 / 04*	Stand Egalisatiereserve per 31 december (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: H3 / 05*	
			249	923	4.112	€ 1.135.903	€ 0	